

**REPUBLIKA SRPSKA
KOMISIJA ZA KONCESIJE**

Vuka Karadžića broj 4, tel: 051/247-433, faks: 051/247-600 E-mail: komisija@koncesije-rs.org

**IZVJEŠTAJ
O RADU KOMISIJE ZA KONCESIJE REPUBLIKE SRPSKE
ZA PERIOD 01.01.2010. - 31.12.2010. godine**

Banja Luka, april 2011. godine

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	4
2.	PRAVNI OKVIR POLITIKE KONCESIJA U REPUBLICI SRPSKOJ.....	5
2.1.	Zakon o koncesijama.....	5
2.2.	Podzakonska akta.....	5
2.3.	Dokument o politici dodjele koncesija.....	5
2.4.	Koncesije u odredbama drugih komplementarnih zakona	6
3.	OSNOVNE AKTIVNOSTI KOMISIJE ZA KONCESIJE REPUBLIKE SRPSKE.....	8
3.1.	ZAHTJEVI ZA DODJELU KONCESIJA IZ OBLASTI IZGRADNJE I KORIŠĆENJA ENERGETSKIH OBJEKATA.....	9
3.1.1.	Rješenja Komisije.....	9
3.1.2.	Kontrola rada koncesionara.....	12
3.1.3.	Koncesija za RITE Stanari.....	12
3.1.4.	HE Ulog.....	12
3.1.5.	Magistralni gasovod Sava.....	13
3.1.6.	Realizacija ugovora za izgradnju i korišćenje malih hidroelektrana.....	13
3.1.7.	Pregled aktuelnosti u vezi sa realizacijom Ugovora o koncesiji za MHE- u 2010.g.....	16
3.2.	ZAHTJEVI ZA DODJELU KONCESIJA IZ OBLASTI MINERALNIH RESURSA.....	16
3.2.1.	Rješenja Komisije.....	16
3.2.2.	Kontrola rada koncesionara.....	21
3.2.3.	Pregled aktuelnih problemi koji su prisutni kod realizacije koncesionih Ugovora.....	24
3.2.4.	Zaključak iz oblasti koncesija za korišćenje mineralnih resursa.....	26
3.3.	ZAHTJEVI ZA DODJELU KONCESIJA IZ OBLASTI IZGRADNJE I KORIŠĆENJA PUTEVA.....	28
3.3.1.	Rješenja Komisije.....	28
3.3.2.	Kratak pregled aktivnosti predstavnika Komisije na realizaciji Ugovora o koncesiji za izgradnju mreže autoputeva u Republici Srpskoj.....	28
3.4.	ZAHTJEVI ZA DODJELU KONCESIJA IZ OBLASTI PRIREĐIVANJA IGARA NA SREĆU.....	29
3.4.1.	Rješenja Komisije.....	29
3.5.	ZAHTJEVI ZA DODJELU KONCESIJA ZA KORIŠĆENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA.....	30
3.5.1.	Rješenja Komisije.....	30
3.5.2.	Kontrola rada koncesionara.....	35
3.5.3.	Zaključak iz oblasti koncesija za korišćenje poljoprivrednog zemljišta.....	38

4.	KONCESIONA NAKNADA.....	39
5.	BUDŽET	39
5.1.	Finansijski prihodi, troškovi i rashodi Komisije za koncesije Republike Srpske.....	39
5.1.1.	Stalna imovina Komisije za koncesije.....	40
5.2.	Plate i naknade troškova zaposlenih.....	40
5.2.1.	Struktura plata i naknada.....	40
5.2.2.	Troškovi materijala i usluga.....	41
5.2.3.	Godišnji Izvještaj o izvršenju budžeta.....	41
6.	OSTALE AKTIVNOSTI KOMISIJE ZA KONCESIJE REPUBLIKE SRPSKE.....	42
6.1.	Saradnja sa domaćim tijelima i institucijama u BiH-značajniji poslovi, zadaci i aktivnosti Komisije za koncesije Republike Srpske.....	42
6.2.	Saradnja sa međunarodnim institucijama i organizacijama.....	43
7.	ZAKLJUČAK.....	43

1. UVOD

Izveštaj o radu Komisije za koncesije Republike Srpske (u daljem tekstu Komisija), podnosi se na osnovu odredbe člana 18. Zakona o koncesijama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 25/02, 91/06 i 92/09), kojim je propisano da Komisija podnosi Izveštaj o svom radu u prethodnoj godini Narodnoj Skupštini Republike Srpske, putem Vlade Republike Srpske, najkasnije do 30. aprila tekuće godine.

U skladu sa članom 15. Zakona o koncesijama Republike Srpske, Komisija priprema godišnji finansijski izvještaj i uključuje ga u Izveštaj o radu u prethodnoj fiskalnoj godini.

Prema odredbama Zakona o koncesijama, Izveštaj o radu Komisije sadrži podatke o podnesenim zahtjevima, odnosno zahtjevima za reviziju, rješenja Komisije i broj, vrstu i odgovore na upite koje je Komisija razmatrala. Izveštaj sadrži i sve druge informacije koje u vezi sa radom Komisije zatraži Vlada Republike Srpske.

Izveštaj o radu Komisije obuhvata period januar – decembar 2010. godine i ima za cilj da informiše Narodnu skupštinu Republike Srpske, ali i javnost, o radu Komisije i dosadašnjim aktivnostima na provođenju zakonskih i podzakonskih propisa iz oblasti koncesione djelatnosti.

U toku 2010. godine, Komisija je provela aktivnosti u skladu sa Zakonom o koncesijama i osnovnim načelima na kojima Zakon počiva, čime se obezbjeđuje:

- Domaćim i pravnim licima da pod jednakim uslovima dobiju pravo korišćenja prirodnog bogatstva, dobra u opštoj upotrebi ili pravo izgradnje objekata radi obavljanja djelatnosti koje su zakonom utvrđene kao djelatnosti od opšteg interesa;
- Isti pravni položaj domaćih i stranih lica za sve vrijeme izgradnje objekta ili izvođenja drugih radova i u obavljanju djelatnosti koja je predmet koncesije;
- Jednakost uslova za raskid ugovora i pravnih posljedica u tom slučaju ;
- Zaštita javnog interesa u postupku ocjene opravdanosti za davanje koncesije i u periodu njenog trajanja;
- Isključivo pravo Republike Srpske da daje koncesiju, podrazumijevajući to pravo i kad se daje koncesija za izgradnju komunalne infrastrukture;
- Ograničeno trajanje koncesije čiji je maksimalan rok utvrđen Zakonom;
- Predaja svih objekata, uređaja i postrojenja po prestanku koncesije u svojinu Republike Srpske;
- Obavljanje svih proceduralnih poslova vezanih za dodjele koncesija i poslova kontrole izvršavanja prava i obaveza iz koncesionih ugovora.

Rad Komisije zasniva se na odredbama Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 25/02, 91/06 i 92/09), podzakonskih akata na koje je saglasnost dala Vlada Republike Srpske i Dokumenta o politici dodjele koncesije („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 31/06), koji je usvojen od strane Narodne Skupštine Republike Srpske. U Dokumentu o politici dodjele koncesija definisani su prioritetni ciljevi, kojih se Komisija u svom radu pridržava. Jedan od osnovnih ciljeva je oživljavanje privrednih aktivnosti putem ulaganja domaćeg i stranog kapitala, što sve skupa treba da ostvari povoljnije ekonomske efekte po Republiku Srpsku.

Rad Komisije u 2010. godini obilježen je brojnim aktivnostima u vezi sa razmatranjem zahtjeva za davanje saglasnosti za vođenje pregovora, zahtjeva za davanje saglasnosti za zaključenje Ugovora, zahtjeva za davanje saglasnosti na Studije ekonomske opravdanosti i saglasnosti na Javni poziv u skladu sa propisanom zakonskom procedurom. Pored toga, Komisija je u skladu sa Zakonom o koncesijama vršila provjeru i nadzor rada koncesionara i kontrolu realizacije zaključenih Ugovora o koncesiji.

2. PRAVNI OKVIR POLITIKE KONCESIJA U REPUBLICI SRPSKOJ

2.1. Zakon o koncesijama

Zakonom o koncesijama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 25/02, 91/06 i 92/09) i Dokumentom o politici dodjele koncesija ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 31/06) uređuju se predmet, način i uslovi pod kojima se mogu dodjeljivati koncesije u Republici Srpskoj, nadležnost za dodjelu koncesija, osnivanje Komisije, postupak javnog poziva, postupak podnošenja samoinicijativne ponude na osnovama isključivih i ekskluzivnih prava ponuđača, sadržaj ugovora o koncesiji, prestanak ugovora o koncesiji, prava i obaveze koncesionara, rješavanje sporova i druga pitanja od značaja za dodjelu koncesija na teritoriji Republike Srpske.

Zakon o koncesijama se primjenjuje na sva pravna lica osnovana u skladu sa zakonima Republike Srpske, koja su u vlasništvu domaćeg i/ili stranog pravnog lica, kome se dodjeljuje koncesija i koje zaključuje ugovor o koncesiji.

Cilj zakona je da stvori javan i svima dostupan, nediskriminatoran i jasan pravni okvir za utvrđivanje uslova pod kojima se domaćim i stranim pravnim licima mogu dodjeljivati koncesije u Republici Srpskoj i podsticaj ulaganja stranog kapitala u predmetnim oblastima.

2.2. Podzakonska akta

U skladu sa članovima 14. i 21. Zakona o koncesijama, Komisija je uz saglasnost Vlade Republike Srpske donijela sljedeća podzakonska akta:

- Poslovnik o radu Komisije za koncesije Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 77/04);
- Uputstvo za procjenu postojanja javnog interesa ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 103/05);
- Dokument o politici dodjele koncesija („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 31/06).
- Pravilnik o utvrđivanju kriterijuma za određivanje visine koncesione naknade ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 45/07, 63/07 i 101/07);
- Pravilnik o prenosu ugovora o koncesiji i prenosu vlasničkih prava koncesionara („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 107/09);

2.3. Dokument o politici dodjele koncesija

Dokumentom o politici dodjele koncesija („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 31/06), daje se opis privrednih sektora i industrijskih oblasti u kojima se putem koncesija mogu ustupiti na korištenje: prirodni resursi, dobra u opštoj upotrebi ili obavljati djelatnosti od opšteg interesa.

Dokument o politici dodjele koncesija daje sveobuhvatan i perspektivan pogled na raspoložive resurse i privredne kapacitete, s ciljem njihovog održivog korištenja u komercijalne svrhe.

Najznačajniji ciljevi koji se žele postići Zakonom o koncesijama i Dokumentom o politici dodjele koncesija su: plasman domaćeg ili stranog kapitala u investicione projekte, povećanje kvantiteta i kvaliteta proizvoda i usluga, angažovanje domaćih proizvodnih i uslužnih kapaciteta, povećanje izvoza, povećanje fiskalnih prihoda, unapređenje standarda poslovanja po svjetskim i evropskim kriterijumima, transfer tehnologije i sl. Dokument o politici dodjele koncesija definiše:

1. Izgradnju i korištenje, ili samo korištenje puteva i pripadajućih infrastrukturnih objekata, željezničkih pruga, plovnih kanala i luka i aerodroma.
2. Korištenje vodotoka i drugih voda.
3. Izgradnju energetskih objekata.
4. Izgradnju i korištenje, ili samo korištenje hidroakumulacija.
5. Koncesije u mineralno-sirovinskom sektoru.
6. Korištenje građevinskog zemljišta.
7. Korištenje šuma i šumskog zemljišta.
8. Koncesije u oblasti lova i ribolova.
9. Izgradnju, korištenje i upravljanje cjevovodnim transportom nafte, gasa i skladištenjem u cjevovodnim terminalima.
10. Koncesije za igre na sreću.
11. Koncesije u oblasti poštanskih i telekomunikacijskih usluga.
12. Koncesije u oblasti putničkog i teretnog željezničkog saobraćaja.
13. Javni linijski prevoz lica.
14. Hidromeliracione sisteme i vađenje materijala iz vodotoka i vodnih površina.
15. Uređenje i korištenje korita i obala rijeka i jezera.
16. Korištenje poljoprivrednog zemljišta.
17. Prostore i objekte prirodnog i građevinskog nasleđa.
18. Koncesije u oblasti turizma.
19. Koncesije u oblasti djelatnosti od opšteg interesa.

2.4. Koncesije u odredbama drugih komplementarnih zakona

Zakon o koncesijama donesen je 2002. godine, nakon većine zakona koji regulišu korišćenje prirodnih bogatstava, dobara u opštoj upotrebi i obavljanje djelatnosti od opšteg interesa. Odredbe Zakona o koncesijama daju solidnu pravnu osnovu za realizaciju koncesija u praksi.

Komisija je analizirala zakonska i podzakonska akta prema 24 (dvadesetčetiri) tačke, koje obuhvataju potencijalne predmete koncesije u skladu sa članom 4. Zakona o koncesijama i Dokumentom o politici dodjele koncesija tj. zakone kojima se uređuju pravni režimi u vezi sa ekonomskim korišćenjem pojedinih prirodnih bogatstava, dobara u opštoj upotrebi i obavljanja djelatnosti od opšteg interesa za Republiku Srpsku. Komisija je uočila da je jedan broj zakona djelimično neusklađen sa postojećim Zakonom o koncesijama.

Da bi se ovakvo stanje popravilo, Komisija se u toku 2010. godine, aktivno uključila u pripremu, izradu i donošenje sljedećih zakona:

- Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 75/10);
- Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 75/10);
- Zakona o igrama na sreću („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 67/10);

Cilj aktivnosti Komisije je bio da se usklade odredbe novih zakona i Zakona o koncesijama, radi kvalitetnije primjene Zakona o koncesijama u navedenim oblastima, a što se posebno odnosi na Zakon o igrama na sreću.

U narednom periodu potrebno je preduzeti zakonodavne aktivnosti u cilju harmonizacije zakonskih propisa, odnosno Zakona o koncesijama i drugih komplementarnih zakona, kao što su: Zakon o uređenju prostora i građenju, Zakon o vodama, Zakon o poljoprivrednom zemljištu i sl.

- U Zakonu o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 55/10), potrebno je izvršiti izmjene i dopune odredbi zakona, koje se odnose na lokacijske uslove i odobrenja za građenje, tako da osnov za izdavanje lokacijskih uslova, pored odgovarajućih provedbenih planova, ili stručnih mišljenja bude i ugovor o koncesiji, za objekte obuhvaćene koncesionim projektom.

Takođe i kod sticanja prava na građenje potrebno je da između ostalog osnov za sticanje ovog prava takođe bude ugovor o koncesiji, za objekte obuhvaćene koncesionim projektom.

Adekvatno tome za izdavanje lokacijskih uslova, odnosno odobrenja za građenje za koje je u pravilu nadležan organ, jedinica lokalne samouprave, osim u slučajevima kada je zakonom predviđena nadležnost ministarstva, potrebno je pravno normirati da za navedene objekte, potrebne upravno-pravne akte, izdaje onaj organ koji je zaključio ugovor o koncesiji.

Komisija za koncesije smatra da kod realizacije koncesionih ugovora u nekim slučajevima dolazi do poteškoća iz razloga što zakonom nadležni organi ne rješavaju ili neblagovremeno rješavaju zahtjeve, za izdavanje odobrenja ili saglasnosti za gradnju objekata predviđenih ugovorom o koncesiji. Ovakvo postupanje često dovodi do nemogućnosti obavljanja koncesionog posla ili probijanja ugovorenih rokova, a može imati i druge posljedice vezane za početak puštanja u komercijalni rad objekta, početak plaćanja koncesione naknade i slično. Na osnovu predloženih izmjena i dopuna zakona, koncedent koji zaključuje koncesioni ugovor dobio bi ovlaštenje za izdavanje potrebnih upravno-pravnih akata, što bi omogućilo ekspeditivnost u realizaciji koncesionih ugovora, omogućilo veću pravnu sigurnost i omogućilo adekvatno davanje garancija na ostvarenje preuzetih obaveza od strane koncedenta, poštovanje ugovornih rokova i smanjilo rizik od mogućih sporova.

- U Zakonu o vodama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 50/06) u odredbama koje se odnose na posebne vodne naknade predviđeno je da se plaćaju naknade između ostalog i za zahvatanje površinskih i podzemnih voda, kao i naknada za proizvodnju električne energije korištenjem hidroenergije (osnovica je 1KWh proizvedene električne energije). Za korištenje vode u navedene svrhe, odnosno za eksploataciju malomineralne i mineralne vode, kao i korištenje hidroenergije za izgradnju MHE plaća se koncesiona naknada u skladu sa Zakonom o koncesijama i ugovorom o koncesiji. Zakon o koncesiji predviđa obavezno plaćanje koncesione naknade, a svaki ugovor koji ne sadrži odredbe o koncesionoj naknadi je ništavan. U vezi s tim, Komisija smatra da se za korištenje vode kao prirodnog resursa, u navedene svrhe, podrazumijeva plaćanje koncesione naknade i da ona sadrži sve druge naknade. Time bi se izbjeglo dvostruko plaćanje naknada za isto pravo, kao što je korištenje vode ili proizvodnja električne energije.

- Zakon o poljoprivrednom zemljištu reguliše zabranu trajne ili privremene promjene namjene obradivog poljoprivrednog zemljišta od I-VI klase, osim kada je na tom zemljištu predviđena gradnja objekata od opšteg interesa u skladu sa planskom dokumentacijom.

Privremena promjena namjene poljoprivrednog zemljišta može se vršiti samo na poljoprivrednom zemljištu VI, VII i VIII bonitetne klase, u svrhu eksploatacije mineralnih sirovina, eksploatacije gline, ili izgradnje ribnjaka i to najduže na period od 5 (pet) godina, a eksploatacija mineralnih sirovina, prema odredbama Zakona o rudarstvu, može se vršiti samo na osnovu ugovora o koncesiji.

Pošto se ugovori o koncesiji zaključuju na duži vremenski period (više od 5 godina), potrebno je uskladiti zakonsku odredbu, kojom bi se privremena promjena namjene poljoprivrednog zemljišta dozvolila na period trajanja ugovora o koncesiji.

Bilo bi prihvatljivo sa stanovišta realizacije koncesionih projekata da se privremena promjena namjene poljoprivrednog zemljišta dozvoli i na poljoprivrednom zemljištu od I do VI bonitetne klase, nakon što se utvrdi postojanje javnog interesa za određeni koncesioni projekat.

Dosadašnje odredbe Zakona o poljoprivrednom zemljištu ne daju mogućnost promjene namjene poljoprivrednog zemljišta od I do VI bonitetne klase za eksploataciju mineralnih sirovina. Zakonom o poljoprivrednom zemljištu takođe se zabranjuje promjena katastarskih kultura i klasa

poljoprivrednog zemljišta, koja ima za cilj trajnu ili privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta.

Navedenim izmjenama Zakona o poljoprivrednom zemljištu bi se omogućilo, da se na zakonit način uspostavi koncesiono-pravni odnos na poljoprivrednom zemljištu, radi eksploatacije mineralnih sirovina na svim bonitetnim klasama kada je utvrđeno postojanje javnog interesa, za realizaciju koncesionog projekta na tom zemljištu. Time bi se spriječila zloupotrebe promjene bonitetnih klasa zemljišta iz viših u niže klase (tzv. deklasiranje zemljišta), a radi eksploatacije mineralnih sirovina.

3. OSNOVNE AKTIVNOSTI KOMISIJE ZA KONCESIJE REPUBLIKE SRPSKE

U dosadašnjem radu, Komisija je ukupno održala 291 sjednicu, od čega je u 2010. godini, održala 43 sjednice. Aktivnosti Komisije na sjednicama su bile usmjerene na rješavanje zahtjeva za davanje saglasnosti za vođenje pregovora između koncedenta i koncesionara, na rješavanje zahtjeva za davanje saglasnosti za zaključenje ugovora o koncesiji, davanje saglasnosti na Studije ekonomske opravdanosti, davanje saglasnosti na javni poziv, davanje saglasnosti na prenos prava u skladu sa ugovorom o koncesiji, kao i rješavanje zahtjeva za davanje mišljenja, koja su prema Komisiji, u skladu sa propisanim procedurama, uputila resorna ministarstva, koncesionari, druge institucije, te pravna i fizička lica, razmatranje izvještaja izvršenih kontrola o radu koncesionara, izrada opštih akata Komisije (Statuta, Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Komisiji za koncesije), radi unapređenja organizacione strukture i funkcionalnosti rada Komisije.

U 2010. godini od strane resornih ministarstava Vlade Republike Srpske, koncesionara, te značajnog broja pravnih i fizičkih lica, upućeno je 199 zahtjeva i nakon njihove analize i razmatranja, Komisija je donijela:

- 5 Rješenja o davanju saglasnosti za vođenje pregovora sa koncesionarima,
- 17 Rješenja o davanju saglasnosti za zaključenje Ugovora sa koncesionarima,
- 8 Mišljenja koja su tražena od strane ministarstava, pravnih i fizičkih lica,
- 3 Rješenja o saglasnosti na Studije ekonomske opravdanosti,
- 11 Rješenja o davanju saglasnosti na prenos prava u skladu sa članom 33. Zakona o koncesijama i ugovorom o koncesijama,
- 42 Saglasnosti na Aneks Ugovora o koncesiji,
- 3 Rješenja za prenos prava, u skladu sa članom 8. Poslovnika o radu Komisije su vraćeni na dopunu i doradu resornim ministarstvima i koncesionarima,
- 2 Rješenja o odobrenju Javnog poziva za dodjelu koncesije,
- 1 Rješenje o odbijanju prenosa prava u skladu sa članom 33. Zakona o koncesijama i ugovorom o koncesijama,
- 1 Zaključak kojim se odbacuje zahtjev za poništenje Rješenja o dodjeli koncesije,
- 19 Nepotpunih predmeta je vraćeno na dopunu i doradu,
- 3 Neadekvatne studije vraćene su na dopunu i doradu,
- 55 Odgovora na razne upite od strane resornih ministarstava, pravnih i fizičkih lica.
- 29 zahtjeva za dostavljanje raznih informacija, mišljenja i dr. upućeni su Komisiji od strane koncesionara, lokalnih zajednica, advokata i drugih pravnih i fizičkih lica, na koje je Komisija odgovorila u toku 2010. godine.

Na sjednicama su pored zahtjeva za davanje saglasnosti za vođenje pregovora i saglasnosti za zaključenje ugovora o koncesiji, tokom 2010. godine razmatrani i usvajani sljedeći dokumenti:

- Izvještaj o kontroli rada koncesionara iz oblasti izgradnje MHE;
- Izvještaj o provjeri i nadzoru rada koncesionara iz oblasti mineralnih resursa;
- Učešće na javnim raspravama (2);
- Izvještaji i analize (10);
- Izvještaj o radu Komisije za 2009. godinu;
- Odgovori na tužbe (1).

U 2010. godini, protiv Komisije nije pokrenut nijedan upravni spor od strane ponuđača, koncesionara, niti drugih učesnika u postupku dodjele koncesije.

U 2010. godini, podnesen je 1 (jedan) zahtjev za preispitivanje odluke Komisije, dok nijedan zahtjev za reviziju u skladu sa članom 13. Zakona o koncesijama nije podnesen Komisiji na odlučivanje.

3.1. ZAHTJEVI ZA DODJELU KONCESIJE IZ OBLASTI IZGRADNJE I KORIŠĆENJA ENERGETSKIH OBJEKATA

3.1.1. Rješenja Komisije

U toku 2010. godine, Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva uputilo je 21 zahtjev, koji se odnosio na dodjelu koncesija iz oblasti izgradnje energetskih objekata, a Komisija je donijela i uputila Ministarstvu industrije, energetike i rudarstva:

- 3 Rješenja o saglasnosti za zaključenje Ugovora o koncesijama sa koncesionarima;
- 1 Rješenje o saglasnosti za vođenje pregovora sa koncesionarima;
- 1 Rješenje o vraćanju na dopunu i doradu Studije ekonomske opravdanosti;
- 6 Rješenja o prenosu prava na koncesiju, u skladu sa članom 33. Zakona o koncesijama i Ugovorom o koncesiji;
- 7 Rješenja o davanju saglasnosti za zaključenje Aneksa ugovora o koncesiji;
- 2 Predmeta su u skladu sa propisanom zakonskom procedurom, vraćena resornom ministarstvu na dopunu i doradu.

Preostale zahtjeve upućene od strane resornog ministarstva, Komisija će rješavati u toku 2011. godine, jer isti nisu mogli biti riješeni uglavnom zbog nepotpune dokumentacije.

U tabelama 1., 2., 3., 4., 5. i 6., dat je pregled Ugovora o koncesiji i Rješenja Komisije u 2010. godini iz oblasti izgradnje i korištenja energetskih objekata.

Tabela 1. - Pregled zaključenih Ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata

Red. br.	Koncesionar	Naziv Lokacije HE	Snaga MHE (u MW)	Datum zaključenja Ugovora	Period trajanja Ugovora u (godinama)
1.	MARVEL I. SARAJEVO	Izgradnja HES na rijeci Neretvi	17,63	10.05.2010.	30
2.	SOL SpA, via Borgazzi 27, 20052 Monza, Italy	Izgradnja MHE ŽEPA, na rijeci Žepi, opština Rogatica	2,775	27.05.2010.	30
3.	ELPO Srl Elektrotehnika Brunico Italy	Izgradnja MHE CIJEVNA 7na rijeci Bosni	9,82	11.08.2010.	30

Ukupno su zaključena **3 (tri)** Ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja MHE u 2010. godini.

Tabela 2. - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti za zaključenje Ugovora o koncesiji (HE i MHE):

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja rješenja
1.	SOL SpA, via Borgazzi 27, 20052 Monza, Italy	Izgradnja MHE ŽEPA , na rijeci Žepi, opština Rogatica	Saglasnost za zaključenje Ugovora	30.04.2010.
2.	MARVEL d.o.o. I. SARAJEVO	Izgradnja HES na rijeci Neretvi	Saglasnost za zaključenje Ugovora	30.04.2010.
3.	ELPO Srl Elektrotehnika Brunico Italy	Izgradnja MHE CIJEVNA 7 na rijeci Bosni	Saglasnost za zaključenje Ugovora	09.08.2010.

Tabela 3. - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti za vođenje pregovora – HE i MHE:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja rješenja
1.	ELPO Srl Elektrotehnika Brunico Italy	Izgradnja MHE CIJEVNA 7 na rijeci Bosni	Saglasnost za pregovore	25.05.2010.

Tabela 4. - Rješenja Komisije o vraćanju na dopunu i doradu Studija ekonomske opravdanosti:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja Zaključka
1.	STRAJKO d.o.o. Trebinje	Izgradnja MHE DO na rijeci Bregavi	Vraća se na dopunu i doradu Studija ek.oprav.	27.12.2010.

Tabela 5. - Rješenja Komisije za koncesije o davanju saglasnosti za zaključenje Aneksa Ugovora o koncesiji:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja rješenja
1.	ABN ELEKTRANE d.o.o. Bijeljina	Izgradnja MHE ATC na Majevičkom Obodnom kanalu i MHE GRADAC na ušću Majevičkog kanala	Saglasnost za zaključenje Aneksa Ugovora	21.01.2010.
2.	HIDROELEKTRANE „BISTRICA“ d.o.o. Foča	Izgradnja MHE JANJINA J-1 na rijeci Janjini	Saglasnost za zaključenje Aneksa Ugovora	30.04.2010.
3.	HIDROELEKTRANE „BISTRICA“ d.o.o. Foča	Izgradnja MHE BISTRICA B-1, BISTRICA B-2a, BISTRICA B-3 na rijeci Bistrici i MHE JANJINA J-1 na rijeci Janjini	Saglasnost za zaključenje Aneksa Ugovora	23.06.2010.

4.	WEB ENERGO d.o.o. Mrkonjić Grad	Izgradnja MHE MEDNA SKLOP na Medljanskoj rijeci	Saglasnost za zaključenje Aneksa Ugovora	19.07.2010.
5.	WEB ENERGO d.o.o. Mrkonjić Grad	Izgradnja MHE SOKOČNICA na rijeci Sokočnici	Saglasnost za zaključenje Aneksa Ugovora	19.07.2010.
6.	ELEKTRO JOVANA d.o.o. Milići	Izgradnja MHE JOVANA na Zelenom Jadru	Saglasnost za zaključenje Aneksa Ugovora	02.11.2010.
7.	ELEKTRO JOVANA d.o.o. Milići	Izgradnja MHE JOVANA na Zelenom Jadru	Saglasnost za zaključenje Aneksa 2Ugovora	30.12.2010.

Tabela 6. - Rješenja Komisije za koncesije o prenosu prava na koncesiju, u skladu sa članom 33. Zakona o koncesijama i Ugovorom o koncesiji:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja rješenja
1.	ABN d.o.o. Bijeljina na ABN ELEKTRANE d.o.o. Bijeljina	Izgradnja MHE „ATC“ i MHE „GRADAC“	Saglasnost o prenosu prava na koncesiju	21.01.2010.
2.	EFT ApS Copenhagen, Denmark na EFT AG St.Gallen Švajcarska	Izgradnja HE „ULOG“ , na rijeci Neretvi	Saglasnost o prenosu prava na koncesiju	21.01.2010.
3.	KORONA d.o.o. Vlasenica na GORNJI ZALUKOVIK II-HIDROELEKTRANA d.o.o. Vlasenica	Izgradnja MHE GORNJI ZALUKOVIK 2 , na rijeci Studeni Jadar	Saglasnost o prenosu prava na koncesiju	12.05.2010.
4.	BOBAR ELEKTRIK d.o.o. Brod na Drni, Foča na BOBAR TAUBINGER ELEKTRIK d.o.o. Brod na Drini, Foča	Izgradnja MHE „B-5A“ , na rijeci Bistrici	Saglasnost o prenosu prava na koncesiju	24.06.2010.
5.	EFT AG St. Gallen Švajcarska na EFT HE ULOG d.o.o. Kalinovik	Izgradnja HE „ULOG“ , na rijeci Neretvi	Saglasnost o prenosu prava na koncesiju	15.09.2010.
6.	SAVOX d.o.o. Milići na ELEKTRO JOVANA d.o.o. Milići	Izgradnja MHE JOVANA na rijeci Zeleni Jadar	Saglasnost o prenosu prava na koncesiju	01.11.2010.

3.1.2. Kontrola rada koncesionara

Komisija je u 2010. godini izvršila kontrolu realizacije zaključenih ugovora o koncesijama za izgradnju i korišćenje malih hidroelektrana (MHE).

Provjera i nadzor rada koncesionara kao i stepen realizacije ugovora o koncesiji su obavljani u skladu sa članom 22. Zakona o koncesijama ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 25/02, 91/06 i 92/09), Zaključcima Narodne skupštine Republike Srpske broj: 01-892/09 od 02.06.2009. godine i preporukama Vlade Republike Srpske.

Nakon razmatranja informacije o provedenim aktivnostima na realizaciji ugovora o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana, Vlada Republike Srpske je na 197. Sjednici održanoj 11.11.2010. godine donijela

Zaključak, kojim se zadužuju resorna ministarstva, lokalne zajednice i Komisija za koncesije, da u okviru svojih nadležnosti pomognu efikasnijoj realizaciji ugovora o koncesiji. Pomenutim Zaključcima zadužuje se:

- Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva da aneksira one ugovore o koncesiji gdje je izvjesna gradnja MHE;
- Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, da za nova tehnička rješenja, predložena od strane koncesionara u slivu rijeke Vrbas, zatraže dostavljanje uporedne analize novog tehničkog rješenja sa starim;
- Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju i Komisija, da obave pregovore sa koncesionarima kod kojih je izvjesno da neće doći do realizacije ugovora o koncesiji, iz objektivnih razloga, radi sporazumnog raskida ugovora.

3.1.3. Koncesija za RITE Stanari.

Tokom 2010. godine nakon procesa evaluacije ponuda i pregovora sa ponuđačima, Koncesionar je odabrao najpovoljniju ponudu za isporuku opreme: ponuđača Dongfang Electric Corporation (DEC) iz Kine. Istovremeno je nakon temeljnih analiza izabrana oprema za termo blok instalisane snage 300 MW, te je 05.05.2010.godine zaključen ugovor o koncesiji. Koncesionar je odustao od ugovorom utvrđene snage 410 MW, zbog visoke cijene opreme i izvođenja radova, dugih rokova isporuke opreme (oprema po narudžbi) i teškoća u zatvaranju finansijske konstrukcije. U toku 2010. godine završeni su sljedeći važniji poslovi iz realizacije ugovora o koncesiji:

- Izrađen je Glavni projekat;
- U toku je izrada projekta razvodnog postrojenja;
- Završena je priprema gradilišta: završno nasipanje, nivelisanje, izrada pristupnog puta, montaža trafostanice za napajanje gradilišta el. energijom itd.

3.1.4. HE Ulog

Ugovor za izgradnju i korišćenje HE „Ulog“ na Neretvi potpisan je u novembru 2009. godine. Koncesionar je u 2010. godine obavio niz aktivnosti, na osnovu kojih je urađeno sljedeće:

- Završena je prethodna Studija uticaja na životnu sredinu;
- Izrađen je regulacioni plan HE Ulog;
- Završen je Idejni projekat sa Studijom opravdanosti. Reviziju ovog dokumenta uradila je firma: „Colenca“ iz Badena, Švajcarska;
- Urađena je Studija priključka na 110 KV mrežu. Reviziju je uradio NOS Sarajevo;
- Izrađeni su UT uslovi;
- Urađen je Glavni projekat pristupnih puteva;
- Urađen je Glavni projekat 35 KV dalekovoda za napajanje gradilišta;
- Usvojen je regulacioni plan HE Ulog;
- Odobreni su lokacijski uslovi;
- Dobijena je dozvola za građenje pristupnih puteva.

3.1.5. Magistralni gasovod Sava

Izgradnja magistralnog gasovoda „Sava“ od Bijeljine do Prijedora već duže vrijeme je uslovljena obezbjeđenjem priključka za snabdijevanje gasa. Tokom 2010. godine Vlada Republike Srpske je pregovarala i postigla dogovor sa Gaspromom i Vladom Republike Srbije o obezbjeđenju priključka sa trase tranzitnog gasovoda „Južni tok“. Do završetka te trase gas bi se obezbjeđivao iz novoizgrađenih rezervoara gasa u Novim Banovcima. O tome je u oktobru 2010. godine potpisan memorandum između Vlade Republike Srpske, Gasproma i Vlade Republike Srbije. Na osnovu ovako postignutog memoranduma koncesionar je aktivirao radnje na I fazi gasovoda Bijeljina-Brčko-Doboj sa konekcijama za Brod i Modriču, kao i konekcijom za Federaciju Bosne i Hercegovine u Doboju. Takođe su potpisani protokoli o potrebnim količinama gasa za šećerane u Bijeljini, Brčko-Bimal, Brčko toplana, Rafinerije Brod i Modriča.

Trasa faze I će biti aktivirana sa oba kraja. Sa „Plinacro“ iz Hrvatske je potpisan protokol o konekciji sa Slavonskim Brodom. O tom priključku je obaviješten i BH gas i očekuju se njihovi tehnički podaci oko projektovanja pomenute trase. Postignut je dogovor sa Engleskim investicijskim fondom oko finansiranja početnih radova na trasama:

- Slavonski Brod-Brod-Doboj-Modriča.
- Priključak iz Srbije za Bijeljino.

3.1.6. Realizacija ugovora za izgradnju i korišćenje malih hidroelektrana

Komisija smatra da je u proteklom periodu učinjen određeni napredak u realizaciji koncesionih ugovora kod manjeg broja koncesionara, a kod većine realizacija je ostala na nivou iz prethodne godine. Komisija konstatuje da većina zaključaka Vlade Republike Srpske, iz prethodnih perioda nije realizovana. To je imalo direktnog odraza na nizak stepen realizacije ugovora o koncesiji za MHE. Ostala su i dalje otvorena brojna prethodna pitanja, bez čijeg rješavanja nije moguće pristupiti razmatranju statusa ugovora o koncesijama, tj:

- U Nacionalnom parku Sutjeska nisu definisani uslovi pod kojima se mogu graditi MHE. Tako npr. koncesionari sa lokacijama na Hrčavki, Sutjeski i Jabušnici nisu došli u priliku da rade Studiju uticaja na okolinu, koja bi pokazala, da li postoji negativan uticaj, zbog kojeg gradnja jeste ili nije opravdana.
- Jedan broj MHE sliva Vrbasa, posebno Vrbanje se ne uklapa u postojeću vodoprivrednu osnovu. Nova vodoprivredna osnovu je u izradi, ali je neizvjesno kada će ona biti završena. Dalje fiktivno održavanje Ugovora je bespredmetno. U toku provjere i nadzora rada koncesionara informisani smo da su pojedini koncesionari predali zahtjeve Ministarstvu za izmjene koncepta korišćenja, koji bi na terenu bili realno izvodljivi. Smatramo, da bi Ministarstvo moglo ući u velike probleme prihvatanjem ovih konceptata, jer je u toku izrada nove vodoprivredne osnovu, koja bi sve to mogla poništiti. Ako je novi koncept za Vrbanju izvodljiv, onda treba proglasiti moratorij na postojeće ugovore do definisanja novih uslova i novih ugovora.
- Koncesionari ističu da su administrativni poslovi vezani za dobijanje raznih saglasnosti i dozvola neopravdano dugi. Posebno se ističe jako duga procedura za dobijanje eko dozvole (1-1,5 godina). Problem predstavlja sporo rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na privatnom zemljištu, a ponekad i na zemljištu u svojini Republike Srpske. Ovdje treba naglasiti da se često u lokalnim zajednicama, iz neobavještenosti, traže mišljenja Ministarstava, što sve značajno produžava vrijeme rješavanja zahtjeva koncesionara.
- Već nekoliko godina je prisutan problem sa opštinom Foča, koja konstantno sprječava koncesionare da dobiju urbanističke saglasnosti, kako bi nastavili započete aktivnosti.
- Koncept razvoja turizma na području opštine Šipovo je u suprotnosti sa lokacijama nekih MHE na rijekama Plivi i Janju, pa je potrebno izvršiti analizu i ocjeniti mogućnost daljne realizacije ugovora za izgradnju MHE.
- Za jedan broj koncesionara, prema Zaključku Vlade Republike Srpske, izvršeno je aneksiranje ugovora o koncesiji, za dio vodnog i šumskog zemljišta.

Zakonskim i podzakonskim aktima sve aktivnosti oko pripreme dokumentacije, izgradnje, korišćenja i nadzora rada malih hidroelektrana trebale bi se iz lokalne zajednice podići na nivo Ministarstava, kako bi se skratili rokovi i povećala efikasnost realizacije ugovora.

Prilikom izrade Studija ekonomske opravdanosti, Komisija je ukazala na potrebu preciznog definisanja priključka na elektro mrežu, što će predstavljati veliki problem za većinu MHE. Realizacija ugovora na području opština Foča, Rudo, Kalinovik i Gacko, zbog velike snage MHE zahtijeva hitno rješavanje priključka

na elektro mrežu izgradnjom novog 35 KV i 110 KV dalekovoda. S druge strane, Pravilnik Elektroprivrede Republike Srpske o priključku MHE na distributivnu mrežu je prema ocjenama stručnjaka, tehnički veoma zahtjevan i prilično skup. Komisija smatra da ovaj problem koncesionari moraju ozbiljno da razmotre i u studijama iskažu realnu vrijednost priključka, a ne kao do sada paušalnu vrijednost priključka, koja ni izbliza ne daje realno stanje i troškove. Kako je predmetni Pravilnik usvojen, nameće se pitanje učešća Elektroprivrede u dijelu troškova priključenja MHE na elektro mrežu.

Aktivnosti na politici cijena električne energije iz obnovljivih izvora su izostale. Analizirajući uslove na tržištu i postojeće cijene, može se zaključiti da je veći broj MHE na granici rentabilnosti.

Članom 70. Zakona o uređenju prostora ostavljena je mogućnost izdavanja urbanističkih saglasnosti na urbanim i vanurbanim područjima, na osnovu prostornih planova ili stručne komisije koju imenuje organ uprave nadležan za poslove urbanizma i koja će u svakom konkretnom području cijeliti opravdanost, odnosno uslove i mogućnosti izgradnje objekata. Problem je u tome što su pojedine opštine, pa i Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju kao razlog za neizdavanje urbanističkih saglasnosti naveli da objekti malih hidroelektrana nisu uvršteni u prostorno-plansku dokumentaciju. Opštine osporavaju izradu ove prostorno-planske dokumentacije, zbog nedostatka sredstava.

Zbog ovih razloga, jedan broj zahtjeva koncesionara još uvijek se ne rješava. Sve ovo usporava i otežava nastavak aktivnosti koncesionara, koje se odnose na faze izrade projektne dokumentacije i izgradnju objekata malih hidroelektrana. U januaru 2011. godine navršilo se pet godina od zaključenja većeg broja ugovora o koncesijama i za očekivati je bilo da svi učesnici u realizaciji ugovora poštuju obavezu izvršavanja Odluka Vlade Republike Srpske u vezi sa prioritarnom izgradnjom objekata malih hidroelektrana. Neizdavanjem urbanističkih saglasnosti i čekanjem koncesionara na dokumentaciju, otvara se mogućnost pokretanja sudskih sporova od strane svih učesnika u realizaciji ugovora, što je najmanje poželjno za Republiku Srpsku. U interesu politike koncesija je i da se što skorije razriješi sukob upravljanja prirodnim bogatstvima, javnim dobrima i djelatnostima od opšteg interesa između Vlade Republike Srpske i opština, na što je Komisija upozoravala u svojim dopisima.

Novelacija sliva rijeke Vrbas i njegovih pritoka Vrbanje, Crne Rijeke, Ugra, Janja i Plive nije urađena, pa samim time i veći broj koncesionara na ovim lokacijama ne može da dobije urbanističke saglasnosti.

Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je insistiralo na izradi i usvajanju ovog dokumenta, na osnovu koga bi se projektovale dalje upravljanje rijekom Vrbas i izdavale dozvole i saglasnosti za izgradnju objekata malih hidroelektrana.

U međuvremenu, u odnosu na prijeratni dokument novelacije rijeke Vrbas, desile su se promjene koje je vrijeme samo po sebi nametnulo: izgrađena su izbjeglička naselja, putevi, elektrodistributivna mreža, vodozahvati za snabdjevanje stanovništva pitkom vodom, ribnjaci i sl. Sve ovo samo po sebi utiče na nove okolnosti, koje se odnose na upravljanje ovim rijekama i izgradnju energetskih objekata na njima.

Nije urađena novelacija ni za rijeke Drinu, Bosnu i Neretvu, iako se to u slučaju izgradnje i korišćenja malih hidroelektrana na ovim rijekama ne dovodi u pitanje.

Zaključak Vlade Republike Srpske, koji se odnosi na definisanje eventualnih lokacija u Nacionalnom parku Sutjeska, u kome je stavljena na razmatranje moguća izgradnja malih hidroelektrana, kao i određivanje uslova za njihovu izgradnju nije proveden, što otežava realizaciju ugovora o koncesijama.

Potrebno je zato što hitnije ući u dalju proceduru realizacije pomenutih zaključaka, što će pomoći koncesionarima da se na ovim lokacijama definiše izgradnja ili da se od nje konačno odustane.

Usvajanje Prostornog plana Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 86/07) je značajno otežalo realizaciju zaključenih ugovora o koncesijama, budući da je na osnovama plana sporno više od 80 lokacija za male hidroelektrane, koje nisu uvrštene u dokument. Lokacije za ove male hidroelektrane se nalaze unutar nacionalnih parkova, parkova prirode ili zaštićenih područja. Prilikom izrade Prostornog plana, u više kontakata sa nadležnim institucijama, Komisija je dostavila spiskove lokacija i prijedloge prioritarnih koncesija za dodjelu koje je usvojila Narodna skupština Republike Srpske i zahtjevala da se ove koncesije i lokacije uvrste u dokument, ali ove sugestije iz neobjašnjivih razloga nisu uzete u obzir.

Većina koncesionara je suočena sa problemom obezbjeđenja finansijskih sredstava za izgradnju objekata malih hidroelektrana, usljed nedostatka vlastitih sredstava i neodgovarajućih postojećih kreditnih linija u Republici Srpskoj. Prema našim saznanjima, za koje Komisija nema materijalne dokaze, jedan broj koncesionara ima namjeru da „trguje“ koncesijama, tj. traži strane investitore, kojima bi prenijeli vlasništvo u preduzećima i/ili ugovore o koncesijama. Član 46. ugovora o koncesiji glasi: „prava i obaveza koncesionara iz ugovora o koncesiji, mogu se prenijeti na drugo pravno lice, uz prethodnu saglasnost Komisije, ali ne prije izgradnje male hidroelektrane“, što je do sada poštovano, kao i stavovi i zaključci Vlade Republike Srpske koji se odnose na „sprečavanje trgovine“ koncesijama.

Naime, Vlada Republike Srpske je Zaključkom broj: 04/1-012-2-2313/10 od 11.11.2010. godine, obavezala resorno ministarstvo da pojednostavi uslove za prenos prava i obaveza iz ugovora o koncesiji, u smislu da se prenos ugovora o koncesiji i prenos vlasničkih prava koncesionara uslovi pribavljanjem odobrenja za građenje.

U postupku realizacije ugovora o koncesijama, pojedine nadležne institucije ne pridržavaju se Zakona o opštem upravnom postupku, tj. ne odgovaraju na pismene zahtjeve-podneske koncesionara u odgovorajućim zakonskim rokovima, tako da se na ovaj način usporavaju aktivnosti na izgradnji objekata malih hidroelektrana i dodatno otvara mogućnost sudskih sporova za određene ugovore o koncesijama.

Mnogi od sadašnjih problema na izgradnji objekata malih hidroelektrana mogli bi biti riješeni efikasnijom saradnjom nadležnih institucija i njihovom boljom međusobnom koordinacijom. Bilo bi mnogo efikasnije da se prije Odluke Vlade Republike Srpske o dodjeli koncesije, ostvare svi neophodni kontakti i usaglašavanja nadležnih institucija, što bi spriječilo da se osporava realizacija ugovora o koncesiji, nakon njegovog zaključenja.

Prilikom provjere i nadzora rada koncesionara Komisija je utvrdila da su sa 31.12.2010. godine, završene i puštene u komercijalni rad tri MHE:

- MHE „Divič“, koncesionara „Eling Inženjering“ d.o.o. Teslić, snage 3,4 MW;
- MHE „Sućeska“ koncesionara „Energy Zotter Bau“ Austrija, snage 1,8 MW i
- MHE „B-5A“ na rijeci Bistrici koncesionara „Bobar Taubinger Elektrik“ d.o.o Brod na Drini-Foča , snage 3,87 MW.

Intenzivne aktivnosti se vode na pripremnim radovima i izgradnji sljedećih MHE:

- MHE „B-4“, koncesionara „Bobar elektrik“ d.o.o. Brod na Drini, Foča, na rijeci Bistrici, objekat u završnoj fazi, uskoro probni pogon;
- MHE „Cijevna-1“, „Cijevna-2“, „Cijevna-3“, „Cijevna-4“, koncesionara Technor Energy AS, Norveška na rijeci Bosni;
- MHE „B-1“, MHE „B-2A“ i MHE „B-3“, koncesionara „Caldera company“ d.o.o. Laktaši na rijeci Bistrici;
- MHE „Jabušnica J-1“, koncesionara „Hydroenergy“ d.o.o. Gacko, na rijeci Jabušnici;
- MHE „Jovana“ na Zelenom jadrju , koncesionara „Savox“ d.o.o. Milići, na rijeci Zeleni jadar , uskoro početak gradnje, a čiji je jedini objekat izabran za finansiranje od strane Evropske banke za obnovu i razvoj;
- MHE „Dub“ i MHE „Ustiprača“, koncesionara „Hidroinvest“ d.o.o. Rogatica, na rijeci Prači i
- MHE „Rzav 1“, MHE „Rzav 2“, MHE „Rzav 3“, MHE „Rzav 4“ i MHE „Rzav 5“, koncesionara „MHE Rzav“ d.o.o. Višegrad, na rijeci Rzav.

3.1.7. Pregled aktuelnosti u vezi sa realizacijom Ugovora o koncesiji za MHE – u 2010. godini

U Prilogu 1-Izveštaja o radu Komisije za koncesije Republike Srpske za 2010. godinu, dat je tabelarni pregled aktuelnosti u vezi sa realizacijom zaključenih Ugovora iz oblasti izgradnje i korišćenje MHE.

3.2. ZAHTJEVI ZA DODJELU KONCESIJA IZ OBLASTI MINERALNIH RESURSA

3.2.1. Rješenja Komisije

U toku 2010. godine, Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva uputilo je 30 zahtjeva koji se odnose na dodjelu koncesija iz oblasti mineralnih resursa.

Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva dostavilo je Komisiji 18 zaključenih ugovora o koncesijama za istraživanje i/ili eksploataciju mineralnih sirovina u 2010. godini. Od ovog broja 14 ugovora se odnosi na istraživanje i/ili eksploataciju raznih vrsta mineralnih sirovina (krečnjak, serpentinit, dijabaz, kreda, glina, kvarcni pijesak, ugalj), a 4 ugovora na istraživanje i/ili eksploataciju voda (pitka, geotermalna).

U toku 2010. godine, iz oblasti mineralnih resursa Komisija je donijela i uputila Ministarstvu industrije, energetike i rudarstva:

- 9 Rješenja o davanju saglasnosti za zaključenje ugovora o koncesijama;
- 2 Rješenja o davanju saglasnosti za vođenje pregovora sa koncesionarima;
- 1 Rješenje o preispitivanju Rješenja Komisije;
- 6 Rješenja o davanju saglasnosti za zaključenje aneksa ugovora o koncesijama;
- 2 Rješenja o odobravanju Studije ekonomske opravdanosti;
- 1 Rješenje o odbijanju davanja saglasnosti za prenos vlasničkih prava;
- 2 Rješenja o prenosu prava na koncesiju;
- 7 Predmeta su u skladu sa propisanom zakonskom procedurom, vraćena resornom ministarstvu na dopunu i doradu.

U tabelama 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13. i 14., dat je pregled zaključenih ugovora i Rješenja Komisije u 2010. godini iz oblasti mineralnih resursa.

Tabela 7. - Pregled zaključenih Ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa :

r/b	Koncesionar	Predmet	Br. Ugovora	Datum zaključenja Ugovora
1.	KAMENOLOMI a.d. Zvornik	Eksploatacija teh. građ. kamena-krečnjaka (lokacija JOŠANICA) , kod Zvornika	Up/I-06-310-586/05	25.06.2010.
2.	RUDING a.d. Ugljevik	Eksploatacija litotamnijskog krečnjaka-krede (lokacija VUČJAK) , kod Ugljevika	06-310-597/05	01.07.2010.
3.	RUDING a.d. Ugljevik	Eksploatacija teh. građ. kamena-krečnjaka (lokacija JABLAN GRAD) , kod Ugljevika	06-310-598/05	01.07.2010.

4.	KP VODOVOD a.d. Prnjavor	Hidrogeološko istraživanje novih količina vode (lokacija POVELIČ), opština Prnjavor	05.09/310-589/08	19.07.2010.
5.	SOČKOVAC a.d. Sočkovac	Istraživanje i ekspl. poliminerálnih glina i kvarcnog pijeska (lokacija KEČKOVAC), kod Sočkovca	-	26.02.2010.
6.	DROBEX d.o.o. Berkovići	Istraživanje pitke vode na istražnom prostoru (lokacija PRIBITUV), opština Berkovići	05.09/310-198/08	19.07.2010.
7.	TVORNICIA OPEKARSKIH PROIZVODA Banja Luka	Istraž. opekarskih glina (lokacija VERIĆI), kod Banja Luke	05.09/310-630/08	05.07.2010.
8.	BOKSIT a.d. Milići	Ekspl. kvarcnog pijeska (lokacija BIJELA STIJENASKOČIĆ), opština ZVORNIK	05.09/310-718/09	25.01.2010.
9.	LOM d.o.o. Drinić-Petrovac	Istraž. pitke, mineralne i termomin. vode (lokacija KOZILA) kod Drinića, opš. Petrovac-Drinić	05.09/310-479/09	15.01.2010.
10.	MERMER a.d. Čelinac	Eksploatacija teh. građ. kamena-serpentinita (lokacija ZELENI VIR), kod Banja Luke	Up/I-06-310-576/05	05.04.2010.
11.	GEOPROJEKT d.o.o. Banja Luka	Istraživanje teh. građ. kamena-serpentinita (lokacija KREMNA), kod Prnjavora	-	17.03.2010.
12.	GEOKOP d.o.o. Derventa	Istraživanje i eksploatacija teh. građ. kamena-krečnjaka (lokacija ORLOVAČA), opština Dobož	05.09/310-555/09	28.04.2010.
13.	JU BANJA DVOROVI Bijeljina	Eksploatacija geotermalnih voda, (lokacija DVOROVI), opština Bijeljina	06-310-717/05	11.03.2010.
14.	JAHORINAINVEST d.o.o. Pale	Istraživanje teh. građ. kamena-krečnjaka (lokacija KUK kod Kleka) u Istočnom Sarajevu	Up/I-05.09/310-338	30.04.2010.
15.	JAHORINAINVEST d.o.o. Pale	Istraživanje teh. građ. kamena-dijabaza (lokacija BANDIJERKA ROGOJ), kod Trnova	Up/I-05.09/310-508	30.04.2010.
16.	NISKOGRADNJA d.o.o. Laktaši	Eksploatacija teh. građ. kamena-dijabaza (lokacija DRUGOVIĆ)	04-1-012-2-2055/10	07.10.2010.

17.	TEREX d.o.o. Bijeljina	Eksploatacija uglja (lokacija LUKE) , opština Ugljevik	05-09/310-587/08	10.11.2010.
18.	MG MIND d.o.o. Mrkonjić Grad	Eksploatacija teh. građ. Kamena-krečnjaka (lokacija ČAĐAVICA)	05.09/310-111/09	22.12.2010.

Ukupno je zaključeno **18 (osamnaest)** Ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa u 2010. godini.

Tabela 8. - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti za zaključenje Ugovora o koncesiji:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja Rješenja
1.	GEOPROJEKT d.o.o. Banja Luka	Istraž. tehn. građ. kamena-serpentinita (lokacija KREMNA) , kod Prnjavora	Saglasnost za zaključenje Ugovora	21.01.2010.
2.	JU BANJA DVOROVI Bijeljina	Eksploatacija geotermalnih voda (lokacija DVOROVI) , opština Bijeljina	Saglasnost za zaključenje Ugovora	21.01.2010.
3.	GEEKOP d.o.o. Derventa	Istraživanje i eksploatacija tehničkog građ. kamena-krečnjaka (lokacija ORLOVAČA) , opština Dobož	Saglasnost za zaključenje Ugovora	04.02.2010.
4.	TVORNICA OPEKARSKIH PROIZVODA a.d. Banja Luka	Istraživanje opekarskih glina (lokacija VERIĆI) , kod Banja Luke	Saglasnost za zaključenje Ugovora	21.04.2010.
5.	KP VODOVOD a.d. Prnjavor	Hidrogeološko istraživanje novih količina vode (lokacija POVELIČ) , opština Prnjavor	Saglasnost za zaključenje Ugovora	21.04.2010.
6.	RUDING PRINC S SON d.o.o. Nevesinje	Istraživanje arhitektonsko-građevinskog kamena-krečnjaka (lokacija DONJABIJENJA) , kod Nevesinja	Saglasnost za zaključenje Ugovora	14.06.2010.
7.	UNATEX d.o.o. Kozarska dubica	Hidrogeološko istraživanje podzemnih voda, područje Kozarske Dubice	Saglasnost za zaključenje ugovora	23.06.2010.
8.	GEOTERM d.o.o. Bijeljina	Istraživanje geotermalnih voda na teritoriji opštine Bijeljina-bušotina BGT-1	Saglasnost za zaključenje Ugovora	18.11.2010.
9.	NOVI RUDNIK MRKOG UGLJA MILJEVINA a.d. Miljevina	Eksploatacija mrkog uglja (lokacija MILJEVINA) , opština Foča	Saglasnost za zaključenje Ugovora	25.11.2010.

Tabela 9. - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti za vođenje pregovora:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja Rješenja
1.	GIK HIDROGRADNJA a.d. Istočno Sarajevo	Eksploatacija šljunka i pijeska (lokacija ČELIKOVO POLJE) kod Foče	Saglasnost za pregovore	01.10.2010.
2.	NOVI RUDNIK MRKOG UGLJA MILJEVINA a.d. Miljevina	Eksploatacija mrkog uglja (lokacija MILJEVINA), opština Foča	Saglasnost za pregovore	19.11.2010.

Tabela 10. - Rješenja Komisije o preispitivanju Rješenja Komisije:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja Rješenja
1.	JAHORINAINVEST d.o.o. Pale	Istraživanje tehničkog građevinskog kamena-krečnjaka (lokacija KUK), kod Kleka u Istočnom Sarajevu	Odbacuje se Zahtjev za poništavanje Rješenja Komisije	18.08.2010.

Tabela 11. - Rješenja Komisije za koncesije o davanju saglasnosti za zaključenje Aneksa Ugovora o koncesiji:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja rješenja
1.	EFT RUDNIK I TERMOELEKTRANA STANARI d.o.o. Stanari	Produženje pripremnog perioda iz Ugovora o koncesiji	Saglasnost za zaključivanje Aneksa Ugovora	24.02.2010.
2.	ACO TRADE d.o.o. Kotor Varoš	Preciziranje k.č. čestica u okviru eksploatacionog polja i upisa u javne registre	Saglasnost za zaključivanje Aneksa Ugovora	31.03.2010.
3.	EFT RUDNIK I TERMOELEKTRANA STANARI d.o.o. Stanari	Izgradnja i korišćenje Termoelektrane Stanari	Saglasnost za zaključivanje Aneksa ugovora	24.06.2010.
4.	EFT RUDNIK I TERMOELEKTRANA STANARI d.o.o. Stanari	Istraživanje i eksploatacija pitke i industrijske vode (lokacija DRAGALOVCI), opština Doboj	Saglasnost za zaključivanje Aneksa ugovora	22.10.2010.
5.	KAMENOLOM BIJELA VODA d.o.o. Trnovo	Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena dolomita i krečnjaka (lokacija BIJELE VODE), opština Trnovo	Saglasnost za zaključivanje Aneksa ugovora	04.10.2010.
6.	ZP RUDNIK I TERMOELEKTRANA a.d. Gacko	Preciziranje katastarskih čestica na kojima će se odvijati konc.djelatnost	Saglasnost za zaključivanje Aneksa ugovora	29.10.2010.

Tabela 12. - Rješenja Komisije za koncesije za odobravanje Studije ekonomske opravdanosti:

r/b	Predmet	Status	Lokacija	Datum donošenja Rješenja
1.	Odobrava se Studija ekonom. opravdanosti za dodjelu koncesije za ekspl. teh. građ. kamena-krečnjaka	Na osnovu Studije bi se raspisao Javni poziv za dodjelu koncesije	Lokacija ŽLIJEBAC opština Zvornik	21.09.2010.
2.	Odobrava se Studija ekonom. opravdanosti za dodjelu koncesije za ekspl. arhitek. građ. kamena-krečnjaka	Na osnovu Studije bi se raspisao Javni poziv za dodjelu koncesije	Lokacija JELOVCI , kod Han Pijeska	21.09.2010.

Tabela 13. – Rješenja Komisije za koncesije o odbijanju davanja saglasnosti za prenos vlasničkih prava

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja rješenja
1.	PLANINSKI STUDENAC d.o.o. Caparde	Eksploatacija vode sa izvorišta Planinski Studenac	Odbija se zahtjev o davanju saglasnosti za prenos vlasničkih prava	24.12.2010.

Tabela 14. - Rješenja Komisije za koncesije o prenosu prava na koncesiju, u skladu sa članom 33.Zakona o koncesijama i Ugovorom o koncesiji:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja rješenja
1.	TEREX INŽENJERING d.o.o. Bijeljina na BIJELE VODE KAMENOLOM d.o.o. Trnovo	Eksploatacija teh. građ. kamena krečnjaka i dolomita na eksplat. polju Bijele Vode-Kijevo	Saglasnost o prenosu prava na koncesiju	24.02.2010.
2.	BIJELE VODE KAMENOLOM d.o.o. Trnovo na CX d.o.o.	Eksploatacija teh. građ. kamena krečnjaka i dolomita na eksplat. polju Bijele Vode-Kijevo	Saglasnost o prenosu prava na koncesiju	09.07.2010.

3.2.2. Kontrola rada koncesionara

Sa 31.12.2010. godine ukupno je zaključeno 93 ugovora o koncesijama sa 78 pravnih subjekata iz oblasti mineralnih resursa. Najveći broj zaključenih ugovora se odnosi na istraživanje i/ili eksploataciju tehničkog građevinskog kamena-krečnjaka i dolomita 38 (trideset osam), tehničkog građevinskog kamena eruptivca 11 (jedanaest), zatim istraživanje i/ili eksploataciju pitke vode 11 (jedanaest), istraživanje i/ili eksploataciju termomineralnih i mineralnih voda 11 (jedanaest), istraživanje i/ili eksploataciju raznih vrsta glina 7 (sedam), istraživanje i/ili eksploataciju uglja 4 (četiri), istraživanje i/ili eksploataciju šljunka i pijeska 4 (četiri), istraživanje arhitektonskog građevinskog kamena 3 (tri), eksploataciju boksita 2 (dva), eksploataciju i preradu rude olova i cinka 1 (jedan), eksploataciju CO₂ gasa 1 (jedan) ugovor.

Komisija je na osnovu zakonskih ovlaštenja izvršila kontrolu realizacije zaključenih ugovora o koncesijama iz oblasti mineralnih resursa. Ovlaštena lica Komisije su u skladu sa članom 22. Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 25/02, 91/06 i 92/09) tokom 2010. godine, u postupku provjere poslovanja koncesionih preduzeća, kao i realizacije ugovora o koncesijama za istraživanje i/ili eksploataciju mineralnih sirovina, izvršila kontrolu provođenja odredbi ugovora o koncesijama i provjeru cjelokupnog rada koncesionara.

Provjera rada koncesionara su nastavak kontinuiranih kontrola koje su se odvijala u proteklim godinama, a obuhvatila je cjelokupan period od zaključenja koncesionih ugovora do momenta kontrole. Nakon provjere rada koncesionara, sačinjeni su Zapisnici o provjeri, koji su potpisani od strane ovlaštenih lica koncesionara i predstavnika Komisije za koncesije.

U izvještajnom periodu Komisija za koncesije je izvršila provjeru rada 69 (šezdeset devet) koncesionih preduzeća, koja su zaključila ukupno 80 koncesionih ugovora za istraživanje i/ili eksploataciju mineralnih sirovina.

Postupkom kontrole, ovlaštena lica Komisije su pored ostalog posebnu pažnju obratila na izvršavanje ugovornih obaveza, koje se odnose na:

- izradu revidovane tehničke dokumentacije u rokovima utvrđenim ugovorima o koncesijama;
- rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na parcelama koje su predmet ugovora;
- obavezu upisa koncesionog prava, odnosno prava korišćenja predmeta koncesije, u zemljišne knjige i druge evidencije o nekretninama;
- obavezu pribavljanja saglasnosti, odobrenja i dozvola (urbanistička saglasnost, odobrenje za građenje, vodna dozvola, ekološka dozvola, upotrebne dozvole i dr.);
- obavezu usklađivanja pravnog statusa koncesionara sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o koncesijama;
- obavezu osiguranja objekata i postrojenja, kao i osiguranja zaposlenih radnika angažovanih na koncesionom poslu;
- obavezu obezbjeđenja neopozive, безусловne bankarske garancije, naplative na prvi poziv, za uredno izvršenje koncesionog posla;
- obavezu plaćanja koncesione naknade;
- optimalnost korišćenja mineralne sirovine;
- provođenje mjera zaštite životne sredine, zdravlja ljudi i materijalnih dobara, kao i obavezu rekultivacije degradiranog zemljišta.

Prilikom provjere i rada izvršen je uvid u relevantnu dokumentaciju koncesionara, te obavljen razgovor sa njihovim predstavnicima ili ovlaštenim licima, na osnovu čega se došlo do sledećih zaključaka:

- U postupku kontrole koncesionara utvrđeno je da određeni broj koncesionih preduzeća ne posjeduje svu potrebnu revidovanu tehničku dokumentaciju, a koja je trebala biti izrađena u rokovima utvrđenim u ugovorima o koncesijama. Treba istaći da je tehnička dokumentacija osnov za početak izvođenja radova na istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina. Komisija je mišljenja da treba intezivirati rad inspekcijskih organa, kako bi se izbjeglo da koncesiona preduzeća posluju bez neophodne tehničke dokumentacije. („Kaolin“ d.o.o. Bratunac, „Natura Vita“ d.o.o. Blatnica-Teslić, „Geokop“ d.o.o. Derventa i dr.).
- Jedan broj koncesionih preduzeća nije riješio imovinsko-pravne odnose na parcelama koje su predmet ugovora o koncesijama. Predstavnici Komisije su u postupku provjere i nadzora istakli neophodnost rješavanja ovog problema i upozorili koncesionare na preuzetu ugovornu obavezu. („Kamenolom Bijele vode“ d.o.o. Trnovo, „Binis beton“ d.o.o. Banja Luka, „Dijabaz“ d.o.o. Kostajnica i dr.).

- Kod većine koncesionih preduzeća je utvrđeno da ne izvršavaju obavezu predviđenu Zakonom o koncesijama i ugovorima o koncesijama, u vezi upisa prava korišćenja predmeta koncesije u zemljišne knjige i druge javne registre o nepokretnostima. („Rudnik kaolina Motajica“ a.d. Srbac, „Jedinstvo“ a.d. Gradiška, „HUTP Cer“ a.d. Prnjavor i dr.).
- Kontrolom je utvrđeno da određeni broj koncesionara ne posjeduje saglasnosti, odobrenja i dozvole koje su im potrebne za nesmetan rad, a koje su prema ugovoru bili obavezni obezbjediti prije početka komercijalnog rada.
Koncesionari kao problem ističu neažurnost lokalnih zajednica, kao i resornih ministarstava, što utiče na dug vremenski period za dobijanja potrebnih saglasnosti, odobrenja i dozvola.
Komisija je mišljenja da pored problema koji ističu koncesionari, postoje i subjektivni problemi samih koncesionara, koji se odnose na neažuran i nedovoljno ozbiljan pristup koncesionom poslu, te bi u narednom periodu bilo potrebno pojačati aktivnosti nadležnih organa na njihovom rješavanju. („Kemenolom Karabegovac“ d.o.o. Doboju, „Vitinka-eksploatacija“ d.o.o. Kozluk-Zvornik i „ACO Trade“ d.o.o. Kotor Varoš i dr.).
- Veći broj preduzeća nije uskladio pravni status sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o koncesijama i pored rokova koji su precizno definisani u ugovorima o koncesijama. Komisija je upozorila koncesionare na obavezu, kao i posljedice koje mogu nastati neprovođenjem odredbi ugovora. („Graditelj“ a.d. Teslić, „Banja Vrućica“ a.d. Teslić, „Tatić“ d.o.o. Osječani-Doboj, „Hercegovinaputevi“ a.d. Trebinje i dr.).
- Znatno broj koncesionih preduzeća, pored preuzete obaveze potpisivanjem ugovora o koncesijama, nije obezbjedio bankarsku garanciju, naplativu na prvi poziv, za uredno izvršenje posla, sa rokom važenja do početka komercijalnog rada. Kontrolom je utvrđeno da je jedan broj preduzeća, iako nije obezbjedio bankarsku garanciju, realizovao investicije planirane Studijama ekonomske opravdanosti, dok je utvrđeno da postoje i preduzeća koja nisu obezbjedila bankarsku garanciju, niti su izvršila investiranja predviđena Studijama ekonomske opravdanosti. Za rješavanje ovog problema, treba utvrditi mehanizme pomoću kojih bi se pratila dinamika izvršavanja investicionog posla, kao i rokovi važenja bankarskih garancija. („Sloga“ a.d. Kozarska Dubica, „Terminali“ a.d. Doboju, „Kep-BiH“ d.o.o. Lopare, „Niskogradnja“ d.o.o. Laktaši i dr.).
- Provjerom je utvrđeno da određeni broj koncesionih preduzeća ne vrši, ili neredovno vrši uplate koncesione naknade. U postupku kontrola kod koncesionih preduzeća, koja vrše uplate koncesionih naknada, uzeti su dokazi o uplatama istih. Na osnovu utvrđenog stanja, Komisija je mišljenja, da je potrebno izvršiti detaljne kontrole uplata, kao i načina obračuna koncesione naknade, od strane Ministarstva finansija i Poreske uprave Republike Srpske. Koncesionari koji ne plaćaju, ili neredovno plaćaju koncesionu naknadu trebaju biti sankcionisani u skladu sa Zakonom o koncesijama i ugovorima o koncesijama.
Takođe smatramo da je kod ugovora za određene mineralne sirovine potrebno od strane inspeksijskih organa izvršiti usklađivanje količina materijala utvrđenih na osnovu geodetskih snimaka sa fakturisanim količinama kako bi se utvrdila pravilna osnovica za tačan obračun koncesione naknade.
- Najveći broj koncesionara izvršava odredbu ugovora („Sarp“ d.o.o. Kozarska Dubica, „Herc gradnja“ a.d. Bileća, GP „Put“ a.d. Istočno Sarajevo i dr.) koja se odnosi na obavezu osiguranja zaposlenih radnika na predmetu koncesije, dok obavezu osiguranja objekata i postrojenja izvršava vrlo mali broj koncesionara. Koncesionari neizvršavanje ove obaveze uglavnom pravdaju visokim iznosom premija osiguranja.

- Kontrolom je utvrđeno da postoje koncesionari koji ne ispunjavaju odredbu ugovora koja se odnosi na optimalnost korištenja mineralne sirovine, odnosno ne ostvaruju kapacitet proizvodnje koji je definisan ugovorom. („Gross“ d.o.o. Gradiška, „Radanović Company“ d.o.o. Trebinje, V.P. „Posavina“ a.d. Vukosavlje i dr.). Komisija je konstatovala, da član ugovora o optimalnosti korištenja mineralne sirovine, nije sadržan u svim ugovorima i mišljenja je da bi resorno ministarstvo trebalo ući u proceduru potpisivanja aneksa, kako bi se koncesionari obavezali na minimalan kapacitet proizvodnje. („Graditelj“ a.d. Teslić, „Dijabaz“ d.o.o. Kostajnica, „ACO Trade“ d.o.o. Kotor Varoš i dr.).
- Provođenju mjera zaštite životne sredine, zdravlja ljudi i materijalnih dobara, kao i obavezi rekultivacije degradiranog zemljišta, treba da bude posvećena posebna pažnja.

Kontrolom je utvrđeno da u ovoj oblasti ima dosta problema, mjere zaštite se ne provode kvalitetno, ne vrši se kontinuirana rekultivacija i druge obaveze definisane ugovorom. Jedan broj koncesionih preduzeća radi na izradi projekata rekultivacije u skladu sa ugovorom i zakonskom obavezom, dok određeni broj koncesionara ne vrši tu ugovornu obavezu, pa bi zakonsku regulativu u ovoj oblasti trebalo preispitati i čvršće obavezati koncesiona preduzeća na ovu aktivnost.

Komisija je takođe mišljenja da bi putem kontrola inspeksijskih organa na terenu, trebalo uticati na rješavanje ovih problema. („Anić“ d.o.o. Donja Tramošnica –Pelagićevo, „Kamenolomi“ a.d. Zvornik, „Romanijaputevi“ a.d. Sokolac, „Kamenolom Bijele vode“ d.o.o. Trnovo i dr.

3.2.3. Pregled aktuelnih problema, koji su prisutni kod realizacije koncesionih ugovora

U skladu sa zaključenim ugovorima o koncesijama po kojima se vrši istraživanje i/ili eksploatacija mineralnih sirovina i na osnovu podataka do kojih je Komisija došla tokom rada na terenu, može se izvesti zaključak da postoje određeni problemi kod realizacija ugovora, a oni su dijelimično navedeni u predhodnom poglavlju. Radi rješavanja uočenih problema potrebno je intenzivirati saradnju između resornih Ministarstava, Komisije za koncesije Republike Srpske, Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Poreske uprave Republike Srpske i Republičke uprave za inspeksijske poslove Republike Srpske.

Komisija smatra da je potrebno dodatno skrenuti pažnju na još neke aktuelne probleme i pojave koje su prisutne kod realizacije koncesionih ugovora, a odnose se na sledeće:

- Ustanovljeno je da i dalje jedan broj preduzeća nema zaključene ugovore o koncesijama, već korištenje mineralnih sirovina vrše na osnovu Rješenja o odobrenju za eksploataciju, koja su izdata na osnovu Zakona o rudarstvu. Komisija smatra da ovu oblast treba uskladiti sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 75/10), Zakonom o koncesijama i Dokumentom o politici dodjele koncesija, koji je usvojen od strane Narodne skupštine Republike Srpske.
- Jedan broj preduzeća se nalazi u postupku dodjele koncesija, ali taj postupak traje i suviše dugo, što kao posljedicu ima odugovlačenje potpisivanja ugovora o koncesijama. To dalje sprječava uplatu jednokratne koncesione naknade pri potpisivanju ugovora, kao i uplatu koncesionih naknada po ugovorima, koje su veće od trenutnih naknada uplaćenih na osnovu Rješenja o odobrenju za eksploataciju. Na taj način se umanjuje iznos ukupno uplaćene koncesine naknade. Komisija je mišljenja da bi nadležne institucije trebale skratiti rokove za zaključenje koncesionih ugovora, čime bi se uspješno rješavali ovi problemi. („Prijedorputevi“ a.d. Prijedor, „Tvornica opekarskih proizvoda“, a.d. Banja Luka „Arcelor Mittal“ d.o.o. Prijedor, „Rudnik boksita“ d.o.o. Mrkonjić Grad, „Japra“ a.d. Novi Grad i dr.)

- Problem nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina (bez odobrenja i ugovora o koncesijama) je i dalje prisutan i trebalo bi intenzivirati napore inspeksijskih organa na terenu, što bi kao rezultat imalo potpisivanje novih ugovora o koncesijama.
- Pojedina koncesiona preduzeća nisu otpočela sa planiranim investicionim aktivnostima zbog globalne ekonomske krize, koja je dovela do pooštavanja kriterijuma za dobijanje povoljnih kreditnih sredstava. Komisija je mišljenja da bi trebalo pristupiti pažljivoj analizi realizacije ovih ugovora i predložiti mjere za rješavanje nastalih problema („Prijedor Cement Company“ d.o.o. Prijedor, „Eko green energy“ d.o.o. Kotor Varoš, i dr.)
- U postupku dodjele koncesija u budućem periodu važno je obratiti pažnju na jedan od osnovnih elemenata za procjenu postojanja javnog interesa, a to je uravnotežen regionalni razvoj. Koncesionim projektima treba da budu zadovoljene potrebe i interesi društvene zajednice u cjelini. U dosadašnjoj politici dodjele koncesija, a posebno u oblasti mineralnih resursa, primjetna je koncentracija koncesionih projekata na pojedinim regijama, što dovodi do predimenzionisanja korištenja mineralnog resursa sa jedne strane i onemogućava uravnotežen ekonomski razvoj, s druge strane. Prilikom dodjele novih koncesija sve nadležne institucije bi trebale obratiti pažnju na ovaj problem. (regija Doboje)
- Prisutan je problem neusaglašenosti postojeće zakonske regulative iz pojedinih oblasti sa Zakonom o koncesijama i on se odnosi na dodjelu koncesija u vodnim tokovima, za eksploataciju šljunka i pijeska.
U Republici Srpskoj još uvijek nema zaključenih ugovora iz te oblasti, kao ni podnesenih zahtjeva za dodjelu koncesija, iako se ovaj resurs intenzivno eksploatiše. U toku redovnih kontrola predstavnici Komisije su vrlo često, pored vodotokova nailazili na mehanizaciju i postrojenja koja su izvodila radove na eksploataciji šljunka i pijeska.
Komisija naglašava da se prirodna bogatstva i javna dobra ne mogu ustupati na korišćenje, bez provedenog postupka, u skladu sa Zakonom o koncesijama.
- Kontrolom koncesionara uočen je slab napredak u realizaciji ugovora iz oblasti istraživanja i/ili korišćenja voda, pa je potrebno precizirati mjere kako bi se podstakla realizacija ovih ugovora. Utvrđeno je da dva koncesiona preduzeća, koja su izgradila objekte i postrojenja za flaširanje vode ne rade uglavnom iz razloga neispunjavanja propisanih standarda. („Visokoalkalne vode-„AQUA ALCA“ d.o.o. Derventa i „Kreator“ d.o.o. Sokolac)
- Kod jednog broja koncesionih preduzeća je došlo do promjene vlasničke strukture u procentu većem od 30%. Navedena promjena je u suprotnosti sa članom 15. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 92/09), kao i odredbama Pravilnika o postupku i prenosu Ugovora o koncesiji i prenosu vlasničkih prava koncesionara („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 107/09). Komisija je o ovom upoznala resorno ministarstvo kako bi se preduzele dalje aktivnosti na njegovom rješavanju (G.P. „Jedinstvo“ a.d. Gradiška, „Planinski studenac“ d.o.o. Caparde, „Gross“ d.o.o. Gradiška).
- Utvrđeno je da jedan broj koncesionih preduzeća koja vrše eksploataciju mineralnih sirovina, u manjem ili većem obimu, ne uplaćuju koncesione naknade, što predstavlja osnov za raskid ugovora o koncesijama. (Banjsko rekreativni centar „Šeher“ a.d. Banja Luka, „Natura vita“ d.o.o. Teslić, „Tomić kompanija“ d.o.o. Teslić, „Ignjić“ d.o.o. Teslić, „Kamenolomi“ a.d. Zvornik i dr.)
- Tokom kontrola uočena je pojava cijepanja jedinstvenog procesa eksploatacije mineralne sirovine, osnivanjem novog preduzeća, što je u suprotnosti sa odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama, a kao posljedicu ima smanjenje ukupnog prihoda u koncesionom preduzeću i umanjenje uplaćenih iznosa koncesione naknade. („Kameni agregati“ a.d. Banja Luka)

- Određeni broj koncesionih preduzeća ima zaposlenog samo jednog radnika, iz čega se postavlja pitanje da li postoje ozbiljne namjere za bavljenje koncesionim poslom. Komisija je mišljenja da nadležni organi trebaju izvršiti kontrole i utvrditi mjere na osnovu kojih će se postupati u ovakvim slučajevima. („Ignjić“ d.o.o. Teslić, „Kaolin“ d.o.o. Bratunac, „Boksit“ d.o.o. Gacko i Vodoprivredno preduzeće „Posavina“ a.d. Vukosavlje i dr.)
- Kontrolom je utvrđeno da postoje koncesiona preduzeća čiji je žiro račun u blokadi duže od šest mjeseci, što prema Zakonu o koncesijama predstavlja osnov za raskid ugovora. („Kamenolomi“ a.d. Zvornik)
- Kod nekih preduzeća koja imaju potpisane ugovore za istraživanje postoje indicije da je u toku istraživanja došlo do eksploatacije mineralne sirovine u količinama koje su iznad količina odobrenih za istraživanja. Komisija smatra da bi inspekcijski organi trebali da izvrše kontrole i ukoliko utvrde nepravilnosti, obračunaju naknadu za eksploatisane količine materijala. („Trend“ d.o.o. Bratunac, „Josipović“ d.o.o. Doboj i dr.)
- Dosadašnja iskustva su pokazala da se ne poklanja dovoljna pažnja Studijama ekonomske opravdanosti koje predstavljaju temeljni dokument za utvrđivanje javnog interesa i pokretanje procedure za dodjelu koncesija. Studija ekonomske opravdanosti je sastavni dio svakog zaključenog ugovora na osnovu koje se definišu elementi ugovora. Komisija je mišljenja da bi Studije o ekonomskoj opravdanosti trebalo revidovati od strane referentnih kuća, kako bi one bile urađene na višem profesionalnom i stručnom nivou.
- Kod nekih građevinskih preduzeća koja nisu izvršila obavezu registracije koncesionog preduzeća u skladu sa ugovorom i Zakonom o koncesijama, uočeno je da najvećim dijelom mineralne sirovine koriste za svoje potrebe, tj. za obavljanje građevinske djelatnosti. Prikazana vrijednost mineralnih sirovina se knjigovodstveno knjiži ispod realne tržišne vrijednosti, čime se umanjuje njena stvarna vrijednost, što povlači umanjene osnovice za obračun koncesione naknade i uplatu iste.

3.2.4. Zaključak iz oblasti koncesija za korištenje mineralnih resursa

Komisija za koncesije Republike Srpske je izvršila analizu zaključenih ugovora o koncesiji u oblasti mineralnih resursa, te sagledala ukupno stanje i u vezi s tim donijela određene zaključke:

- Komisija konstatuje da je eksploatacija mineralnih sirovina na osnovu izdatih rješenja o odobrenju za eksploataciju od strane Ministarstva industrije, energetike i rudarstva u skladu sa Zakonom o rudarstvu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 107/05-prečišćeni tekst), u suprotnosti sa izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 75/10), kao i Dokumentom o politici dodjele koncesija. Izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu ukinuto je pravo na eksploataciju mineralnih sirovina po osnovu rješenja o odobravanju za eksploataciju izdatog od nadležnog ministarstva. Dokumentom o politici dodjele koncesija u poglavlju koje se odnosi na mjere za realizaciju koncesione politike u Republici Srpskoj, utvrđuje se obaveza svih bespravnih korisnika koncesionog dobra, da u roku od 6 (šest) mjeseci uđu u postupak dodjele koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina. U suprotnom, nadležno ministarstvo je dužno da preko Republičke Uprave za inspekcijske poslove obustavi eksploataciju mineralne sirovine. Imajući u vidu odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu, koji je donesen u periodu na koji se ovaj izvještaj odnosi i obavezujući karakter Dokumenta o politici dodjele koncesija, Komisija predlaže da Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva sva navedena rješenja preispita i stavi van snage, zbog neusklađenosti sa materijalno-pravnim propisima, a u slučaju nastavka nelegalne eksploatacije obaveže Republičku upravu za inspekcijske poslove, da obustavi dalju eksploataciju mineralnih sirovina, te istovremeno uputi nosioce izdatih rješenja da uđu u postupak dobijanja koncesije prema važećim zakonskim propisima.

- Evidentni su slučajevi eksploatacije mineralnih sirovina (šljunka i pijeska) iz korita vodotoka, a da za to ne postoje zaključeni ugovori o koncesijama. Vađenje materijala iz korita vodotoka u smislu Zakona o vodama, dozvoljeno je samo u obimu i na način kojim se vrši uređenje tog korita ili ako služi sprovođenju mjera zaštite voda na osnovu izdatih vodopravnih akata. Pod plaštom takvih radova lice na čije ime je izdato rješenje nadležnog organa vrši nelegalnu eksploataciju šljunka ili pijeska iz korita vodotoka. U vezi s tim, potrebno je jače djelovanje Republičke Uprave za inspekcijske poslove (rudarske i vodne inspekcije), u cilju sagledavanja situacije na terenu i preduzimanja potrebnih mjera radi sprečavanja navedene eksploatacije.

- U slučaju eksploatacije mineralnih sirovina evidentno je da neki koncesionari nakon formiranja koncesionog preduzeća, dio poslovne aktivnosti koja se odnosi na korištenje koncesionog dobra, prenose na novoosnovano koncesiono preduzeće, a veći dio te poslovne aktivnosti obavljaju u okviru osnovnog preduzeća. Na ovaj način dolazi do znatnog umanjenja bruto prihoda po osnovu korišćenja koncesionog dobra, a time se značajno smanjuje i iznos koncesione naknade. Upozoravamo da je poslovanje koncesionog preduzeća na ovaj način nezakonito, odnosno u suprotnosti sa Zakonom o rudarstvu.
 U smislu Zakona o rudarstvu eksploatacija mineralnih sirovina pored radova na otvaranju, pripremi i otkopavanju ležišta i izgradnji svih rudarskih objekata, obuhvata i radove na pripremi, obogaćivanju i oplemenjivanju mineralne sirovine. Samo oplemenjivanje mineralne sirovine podrazumijeva tehničke i hemijske postupke, kao i fizičke postupke radi poboljšanja osobina i vrijednosti mineralne sirovine. Svi naprijed navedeni postupci, odnosno radovi čine jedinstven tehničko-tehnološki proces eksploatacije i ne može se cijepati, niti djelimično prenositi na koncesiono preduzeće. Ovakvo ponašanje koncesionara zahtijeva djelovanje rudarske inspekcije u smislu obustavljanja eksploatacije mineralne sirovine kao nedozvoljene.

- Važno pitanje u pogledu korištenja odnosno eksploatacije mineralnih sirovina je pitanje rekultivacije zemljišta. Eksploatacijom mineralnih sirovina vrši se degradacija zemljišta i negativno utiče na opšte prihvaćene norme i standarde zaštite životne sredine. Kontrolom rada koncesionara uočeno je da većina njih uopšte ne vrši rekultivaciju ili ne u mjeri predviđenoj planom, odnosno projektom rekultivacije. Ugovorom o koncesiji se najčešće uspostavlja mehanizam obezbjeđenja rekultivacije, putem bankarske garancije u iznosu 5 %, od godišnjeg bruto prihoda ostvarenog u posljednje tri godine. Iznos ovih sredstava može da bude vrlo mali u slučaju lošeg poslovanja koncesionih preduzeća, tako da ona ne bi mogla obezbijediti finansiranje projekta rekultivacije. Moguć efikasniji mehanizam obezbjeđenja projekta rekultivacije može biti plaćanje određene naknade za ove namjene iz koje bi se finansirali poslovi rekultivacije gdje nije moguće vršiti redovnu i kontinuiranu rekultivaciju.

- Evidentna je pojava uočena prilikom kontrole rada koncesionara neprikazivanje stvarnih količina otkopane mineralne mase. Većina koncesionara u skladu sa ugovorom dostavljaju periodično nadležnom ministarstvu izvještaj o otkopanim masama. Neprikazivanje stvarnih količina utiče i na nivo uplata koncesionih naknada. U tom smislu, potrebno je angažovati licencirane geodetske kuće koje bi izvršile geodetsko snimanje otkopanih masa, o tome sačinile izvještaj i dostavile ga koncedentu, Komisiji i Upravi za inspekcijske poslove koji bi bili dužni da preduzmu potrebne mjere. Takođe je potrebna jača saradnja i angažovanje Poreske uprave u smislu kontrole načina obračuna i uplata koncesionih naknada za korišćenje mineralnih sirovina.

Komisija za koncesije predlaže da Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva pokrene inspekcijski nadzor preko Uprave za inspekcijske poslove, u cilju sprečavanja nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina, od strane lica koja nemaju zaključene ugovore o koncesijama, lica kojima je rješenje o odobrenju eksploatacije stavljeno van snage u skladu sa izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu i lica koja na osnovu vodopravnih akata vrše nelegalnu eksploataciju šljunka ili pijeska iz korita vodotoka.

3.3. ZAHTJEVI ZA DODJELU KONCESIJA IZ OBLASTI IZGRADNJE I KORIŠĆENJA PUTEVA

3.3.1. Rješenja Komisije

U toku 2010. godine, Ministarstvo saobraćaja i veza je uputilo 1 (jedan) zahtjev koji se odnosi na dodjelu koncesija iz oblasti izgradnje i korištenja mreže autoputeva u Republici Srpskoj.

U toku 2010. godine, iz oblasti izgradnje i korištenja mreže autoputeva, Komisija je donijela i uputila Ministarstvu saobraćaja i veza:

- 1 Rješenje o saglasnosti za zaključenje ugovora o izmjeni ugovora o upravljanju ugovorom, za finansiranje, projektovanje, izgradnju, održavanje i korišćenje dionice autoputa Banja Luka-Doboj LOT 1.

U tabeli 15. dat je pregled Rješenja Komisije u 2010. godini iz oblasti izgradnje i korištenja mreže autoputeva.

Tabela 15. - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti za zaključenje ugovora o izmjeni ugovora o upravljanju ugovorom, za finansiranje, projektovanje, izgradnju, održavanje i korišćenje dionice autoputa Banja Luka-Doboj LOT 1;

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja Rješenja
1.	CPM MARIBOR Slovenija	Izmjena ugovora o upravljanju ugovorom, za finansiranje, projektovanje, izgradnju, održavanje i korišćenje dionice autoputa Banja Luka-Doboj LOT1;	Saglasnost za zaključenje Ugovora	27.08.2010.

3.3.2. Kratak pregled aktivnosti predstavnika Komisije na realizaciji ugovora o koncesiji za izgradnju mreže autoputeva u Republici Srpskoj

Tokom 2010. godine članovi Komisije i Radne grupe Vlade Republike Srpske su uglavnom bili angažovani na sljedećim poslovima:

- Analizi tehničke dokumentacije za LOT 1;
- Analizi Studije izvodljivosti za LOT 1, pripremljene od strane IPSE iz Sarajeva;
- Analizi Studije o zaštiti životne sredine za LOT 1;
- Problematike u vezi sa obezbjeđenjem sredstava finansiranja za LOT 1;
- Analizi Studije saobraćaja za LOT 1;
- Analizi ponude Strabag-a AG za početne radove na LOT-u 1;
- Pripremi Aneksa 2 i 3 koncesionog ugovora;
- Pripremi ugovora za početak građevinskih radova na LOT-u 1;
- Analizi zahtjeva Strabaga za očekivanim doprinosima od Republike Srpske po svakom lotu;
- Pripremi ugovora o kupoprodaji udjela;
- Pripremi i pregovorima u vezi sa ugovorom o kupoprodaji udjela i ugovorom o prenosu udjela;
- Pripremi i pregovorima u vezi sa ugovorom o opštim uslovima potkoncesije za LOT 1 i LOT 2;
- Pripremi ugovora o upravljanju ugovorom;
- Pripremi izmjena ugovora o koncesiji;
- Pripremi finansijskog modela za LOT 1;
- Pripremi i pregovorima u vezi sa priložima ugovora o opštim uslovima potkoncesije za LOT 1;

- Davanju mišljenja o ispunjenosti ugovornih obaveza od strane CPM;
- Pripremi tendera u skladu sa standardima Evropske unije;
- Pregovorima sa potencijalnim investitorima za lotove 1,2 i 3;
- Pripremi finansijskog modela za lotove 1 i 3;

U toku 2010. godine održana su 34 radna sastanka sa predstavnicima Deloitte, savjetnicima Vlade Republike Srpske na projektu izgradnje mreže autoputeva u Republici Srpskoj i 21 sastanak sa predstavnicima firme Strabag AG Austrija.

Pored toga, održan je veliki broj telefonskih sastanaka na liniji Deloitte- Strabag AG-Radna grupa Vlade Republike Srpske, u slučaju kada su trebale da se donesu manje izmjene, komentari i saglasnosti na predložena dokumenta.

Aktivnosti na izgradnji mreže autoputeva u Republici Srpskoj nastavljene su i u 2011. godini sa jasnim opredjeljenjem, da se koncesija za projektovanje, izgradnju, eksploataciju, održavanje mreže autoputeva u Republici Srpskoj, odnosno pojedini njeni lotovi, dodjeli najpovoljnijem ponuđaču putem procedure javnog poziva.

3.4. ZAHTJEVI ZA DODJELU KONCESIJA IZ OBLASTI PRIREĐIVANJA IGARA NA SREĆU

3.4.1. Rješenja Komisije

U toku 2010. godine, Ministarstvo finansija uputilo je 2 zahtjeva koji se odnosi na dodjelu koncesija iz oblasti priređivanja igara na sreću.

Ministarstvo Finansija Komisiji je dostavilo 1 zaključen ugovor o koncesijama za priređivanje igara na sreću u kazinu, na teritoriji grada Banja Luka.

U toku 2010. godine, iz oblasti priređivanja igara na sreću Komisija je donijela i uputila Ministarstvu finansija:

- 1 Rješenje o davanju saglasnosti na Javni poziv za dodjelu koncesije za priređivanje igara na sreću u kazinu na teritoriji grada Banja Luka i
- 1 Rješenje o davanju saglasnosti za zaključenje ugovora o koncesiji sa koncesionarom, za priređivanje igara na sreću u kazinu na teritoriji grada Banja Luka.

Postupak dodjele koncesije za priređivanje igara na sreću sproveden je u skladu sa Zakonom o koncesijama i Zakonom o igrama na sreću („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 67/10-prečišćeni tekst).

Prilikom dodjele koncesije, odnosno odobrenja za priređivanje igara na sreću procjenjivalo se:

- a) djelatnost, poslovi, dosadašnja poslovanja i bonitet pravnog lica ,
- b) ispunjavanje poreskih, i drugih obaveza od pravnih lica i njihovih vlasnika,
- c) zasićenost ponude igara na sreću u Republici, odnosno u pojedinoj jedinici lokalne samouprave i
- d) obim priređivanja igara na sreću iz aspekta dopunjavanja turističke ponude.

Tabela 16. - Rješenje o davanju saglasnosti na Javni poziv iz oblasti igara na sreću:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum saglasnosti
1.	GRAND L.T.D. d.o.o. Banja Luka	Privređivanje igara na sreću u kazinu	Saglasnost na Javni poziv	29.10.2010.

Tabela 17. - Pregled zaključenih Ugovora o koncesiji iz oblasti igara na sreću

r/b	Koncesionar	Predmet	Br. Ugovora	Datum zaključenja Ugovora
1.	GRAND L.T.D. d.o.o. Banja Luka	Privređivanje igara na sreću u kazinu	06.05/020-1462-3/10	29.12.2010.

U toku 2010. godine, iz oblasti igara na sreću, Komisija je donijela i uputila Ministarstvu finansija:

- 1 Rješenje o saglasnosti za zaključenje ugovora o koncesijama sa koncesionarom;

Tabela 18. - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti za zaključenje ugovora:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja Rješenja
1.	GRAND L.T.D. d.o.o. Banja Luka	Privređivanje igara na sreću u kazinu	Saglasnost za zaključenje Ugovora	23.12.2010.

3.5. ZAHTJEVI ZA DODJELU KONCESIJA ZA KORIŠĆENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

3.5.1. Rješenja Komisije

U toku 2010. godine, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede uputilo je 40 zahtjeva koji se odnose na dodjelu koncesija iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodotoka u Republici Srpskoj.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je Komisiji za koncesije dostavilo 4 zaključena ugovora o koncesijama za korišćenje poljoprivrednog zemljišta u Republici Srpskoj u 2010. godini.

U toku 2010. godine, iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta, Komisija je donijela i uputila Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede:

- 2 Rješenja o saglasnosti za zaključenje ugovora o koncesijama;
- 2 Rješenja o saglasnosti za vođenje pregovora sa koncesionarima;
- 31 Rješenje o davanju saglasnosti za zaključenje Aneksa ugovora o koncesiji;
- 1 Rješenje o odobravanju Studije ekonomske opravdanosti za korišćenje poljoprivrednog zemljišta.
- 4 predmeta iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta su vraćena na dopunu i doradu u skladu sa propisanom zakonskom procedurom.

U tabelama 19., 20., 21., 22 i 23. dat je pregled Ugovora i Rješenja Komisije u 2010. godini iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta.

Tabela 19. - Pregled zaključenih Ugovora o koncesijama:

r/b	Koncesionar	Predmet	Br. Ugovora	Datum zaključenja Ugovora
1.	EU FARMA NATURPRODUKT dd Prnjavor	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina (726,5127 ha)) (obavljanje ratarsko-stočarske proizvodnje)	01-33-3180/10	31.03.2010.
2.	PD NAPREDAK a.d. Pelagićevo	Korišćenje polj. zemljišta (površina (902,2082 ha)) (obavljanje poljoprivredne proizvodnje)	01-33-4359/10	14.04.2010.
3.	PRIRODNO BILJE d.o.o. Banja Luka	Korišćenje polj. zemljišta (površina (34,3478 ha)) (obavljanje poljoprivredne proizvodnje)	01-33-17369/10	20.09.2010.
4.	BELAVISTA d.o.o. Laktaši	Uređivanje i korišćenje vodnog dobra	01-33-19517/10	14.10.2010.

Ukupno su zaključena **4. (četiri)** Ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta u 2010. godini.

Tabela 20. - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti za zaključenje Ugovora o koncesiji:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja Rješenja
1.	PRIRODNO BILJE d.o.o. Banja Luka	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 34,3478 ha)	Saglasnost za zaključenje Ugovora	26.07.2010.
2.	SLAP d.o.o. Rogatica	Korišćenje dijela vodene površine na ušću rijeke Žepe	Saglasnost za zaključenje Ugovora	25.11.2010.

Tabela 21. - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti za vođenje pregovora:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja Rješenja
1.	PRIRODNO BILJE d.o.o. Banja Luka	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 34,3478 ha)	Saglasnost za vođenje pregovora	24.06.2010.
2.	SLAP d.o.o. Rogatica	Korišćenje dijela vodene površine na ušću rijeke Žepe	Saglasnost za vođenje pregovora	01.10.2010.

Tabela 22. - Rješenja Komisije za koncesije o davanju saglasnosti za zaključenje Aneksa Ugovora o koncesiji:

r/b	Koncesionar	Predmet	Status	Datum donošenja rješenja
1.	CASTELLINA SRPSKA d.o.o. Modriča	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 629,2707 ha) , u opštini Modriča	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 2 Ugovora	10.02.2010.
2.	CASTELLINA SRPSKA d.o.o. Modriča	Korišćenje poljop. Zemlj. (površina 215,99ha) , u opštini Šamac	Saglasnost za zaključivanje Aneksa Ugovora	08.06.2010.
3.	PD SEMBERIJA a.d. Bijeljina	Korišćenje poljop zemlj. (površina 2612,63ha) , u opštini Bijeljina	Saglasnost za zaključivanje Aneksa Ugovora	14.06.2010.
4.	MALJIĆ d.o.o. Gradiška	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 112,85ha) , u opštini Srbac	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
5.	AGROUNIJA d.o.o. Srbac	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 470,8159ha) , u opštini Srbac	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
6.	DARKO KOMERC d.o.o. Laktaši	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 402,5559ha) , u opštini Srbac	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
7.	POLJOTEMIK d.o.o. Srbac	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 193,181ha) , u opštini Srbac	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
8.	ZZ LIVAČ Laktaši	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 149,805ha) , u Laktašima i Gradišci	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
9.	VUKOJE d.o.o. Trebinje	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 20,4461ha) , u opštini Trebinje	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
10.	MB IMPEKS d.o.o. Banja Luka	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 53,5380ha) , u opštini Srbac)	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
11.	GOLD MG d.o.o. Donji Žabar	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 137,4572ha) , u opštini Šamac	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
12.	MB JOHOVAC KOMERC d.o.o. Bijeljina	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 43,6535ha) , u opštini Bijeljina)	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.

13.	MK COMPANY d.o.o. Modriča	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 151,1334ha) , u opštini Modriča)	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
14.	BS INŽENJERING d.o.o. Derventa	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 62,3784ha) , u opštini Derventa	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
15.	POLJOPRIVREDNA I MEDICINSKA ŠKOLA Bijeljina	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 104,4334ha) , u opštini Bijeljina	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
16.	POLJOPRIVREDNI INSTITUT Banja Luka	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 128,234ha) , u opštini Laktaši	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
17.	MILOŠEVIĆ PROMET d.o.o. Bijeljina	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 99,9531ha) , u opštini Bijeljina	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
18.	ZZ SREBRENICA Srebrenica	Korišćenje poljopr. zemlj. (površina 22,12ha) , u opštini Srebrenica	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
19.	ZZ DOMATRA Bijeljina	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 68,9795ha) , u opštini Bijeljina	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	15.09.2010.
20.	KRUŠKA-DK d.o.o. Srbac	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 31,3742ha) , u opštini Srbac	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	20.09.2010.
21.	PEDIBKOMERC d.o.o. Srbac	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 31,3247ha) , u opštini Srbac	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	20.09.2010.
22.	VOČAR d.o.o. Bistrica-Gradiška	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 115,0604ha) , u opštini Gradiška	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	20.09.2010.
23.	SANGRIJA d.o.o. Nevesinje	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 10ha) , u opštini Nevesinje	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	20.09.2010.
24.	POLJOPRIVREDNI FAKULTET Banja Luka	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 19,9411ha) , u opštini Laktaši	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	20.09.2010.
25.	CASTELLINA SRPSKA d.o.o. Modriča	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 629,2707 ha) , u opštini Modriča i (površina 215,99ha) , u opštini Šamac	Saglasnost za zaključivanje dva Aneksa Ugovora	20.09.2010.

26.	JELENA d.o.o. Kozarska Dubica	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 93,3823ha), u opštini Kozarska Dubica	Saglasnost za zaključivanje dva Aneksa Ugovora	20.09.2010.
27.	ZP KOMERC d.o.o. Bijeljina	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 95,4580ha), u opštini Bijeljina	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	20.09.2010.
28.	SAN d.o.o. Bijeljina	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 62,5611ha), u opštini Bijeljina	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	20.09.2010.
29.	AGROEKSPORT-KOMPANI d.o.o. Gradiška	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 700,1658ha), u opštini Gradiška	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	20.09.2010.
30.	PD SEMBERIJA a.d. Bijeljina	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 2612,6313ha), u opštini Bijeljina	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	20.09.2010.
31.	PRODEKS-AGRO d.o.o. Gradiška	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta (površina 469,4187ha), u opštini Kozarska Dubica	Saglasnost za zaključivanje Aneksa 1 Ugovora	20.09.2010.

Tabela 23. - Rješenja Komisije za koncesije za odobravanje Studije ekonomske opravdanosti:

r/b	Predmet	Status	Lokacija	Datum donošenja Rješenja
1.	Odobrava se Studija ekonm. opravdanosti za korišćenje poljoprivrednog zemljišta u svojini Republike Srpske	Na osnovu Studije bi se raspisao Javni poziv za dodjelu koncesije	Lokacija DONJA DOLINA , opština Gradiška	16.07.2010.

3.5.2. Kontrola rada koncesionara

Pravni osnov za kontrolu rada koncesionara sadržan je u članu 13. i članu 22. Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 25/02, 91/06 i 92/09).

Prilikom kontrole rada koncesionara Komisija za koncesije je izvršila provjeru realizacije ugovora o koncesijama za korišćenje poljoprivrednog zemljišta, kao i kontrolu cjelokupnog poslovanja koncesionara.

Ovlaštena lica su prilikom provjere rada koncesionara posebnu pažnju obratila na izvršavanje ugovornih obaveza, koje se odnose na:

- obavezu plaćanja koncesione naknade;
- klauzulu o zabrani davanja poljoprivrednog zemljišta u zakup;
- obavezu korišćenja predmeta koncesije u svrhu obavljanja registrovane (osnovne) djelatnosti;
- statusne promjene preduzeća, kao nosioca koncesionog prava, a koje se odnose na promjene: naziva, sjedišta, registrovane djelatnosti, lica ovlaštenih za zastupanje i promjene vlasničke strukture;

- uticaj i dejstva više sile na poslovanje koncesionara;
- klauzulu obaveznog osiguranja poljoprivrednih usjeva i klauzulu obaveznog osiguranja zaposlenih, a koji su angažovani na izvršenju ugovora o koncesiji;
- uvođenje u posjed koncesionara;
- obavezu uknjižbe koncesionih prava, odnosno prava korišćenja predmeta koncesije u zemljišne knjige i druge registre nekretnina.

U toku 2010. godine, Komisija je izvršila provjeru i nadzor rada 34 koncesionara, koji imaju zaključene Ugovore o koncesiji do sredine 2010. godine.

Komisija je izvršila kontrole rada koncesionara redovnim obilaskom koncesionara, kao i sistematskoj kontroli putem adekvatnog zapisnika-obrazaca, kojeg jednom godišnje popunjavaju koncesionari, a gdje je Komisija utvrdila da je to neophodno. Prilikom analize pristiglih zapisnika-obrazaca, Komisija je utvrdila da je od poslanih 51, vraćeno ukupno 34 uredno popunjena obrazca-zapisnika. Analizirajući izvršene kontrole i pristigle zapisnike-obrasce, može se zaključiti :

- poljoprivredno zemljište se koristi u svrhu za koju je i dodijeljeno, odnosno, za organizovanu proizvodnju kukuruza, pšenice, soje, i drugih kultura, zatim zasade voćaka, vinograda itd. ;
- velika većina zemljišta je obrađena dinamikom koja je i planirana po Studiji ekonomske opravdanosti kao i ugovorom o koncesiji;
- koncesionari svoju aktivnost obavljaju već postojećom mehanizacijom, koja po izjavama koncesionara, nije obnavljana iz razloga nedostatka sredstava za kapitalne investicije;
- većina koncesionara je poboljšala uslove proizvodnje izgradnjom i upotrebom sistema za navodnjavanje kao i drenažnih odvoda;
- određeni broj koncesionara je ušao u sudski spor sa neovlaštenim licima koja su uzurpirala predmet dodijeljene koncesije;
- pojedini koncesionari izražavaju bojazan od implementacije Zakona o restituciji;
- kod jednog broja koncesionara nepovoljna vremenska situacija je imala velikog odraza na prinose, a samim tim i na planirane prihode, te se navedeno impliciralo i na uplatu koncesione naknade;

Prilikom provjere i kontrole rada koncesionara izvršen je uvid u dokumentaciju istih, te obavljen razgovor sa predstavnicima ili ovlaštenim licima koncesionara. Koristeći relevantnu dokumentaciju izvršen je uvid u ispunjavanje ugovornih obaveza od strane koncesionara, a posebno u pogledu plaćanja koncesione naknade, obavještanja koncedenta o stanju zasijanih površina, osiguranju usjeva i zaposlenih, statusnim promjenama preduzeća, kao i uknjižbi koncesionog prava u zemljišne knjige i druge registre nekretnina.

Obavljenim razgovorima sa predstavnicima koncesionara, stečen je uvid u izvršavanje ugovornih klauzula kao što su: zabrana davanja poljoprivrednog zemljišta u zakup, korištenje predmeta koncesije u svrhu obavljanja osnovne djelatnosti koncesionara, uticaj, odnosno dejstvo više sile na korištenje predmeta koncesije.

Kod većine kontrolisanih koncesionara evidentan je problem knjiženja koncesionog prava u registru nepokretnosti.

Upis koncesionih prava proizvodi određene pravne posljedice, kako prema ugovornim stranama, tako i prema trećim licima, pošto je jedno od osnovnih načela stvarnih prava i načelo konstitutivnosti, što znači da se određena prava na nepokretnostima stiču njihovim upisom u zemljišne knjige ili druge registre nepokretnosti.

Sa stanovišta koncesionara ono je važno, jer daje pravni osnov za realizaciju drugih prava ili ostvarenja ekonomskog boniteta (npr. pravo na podsticaj u poljoprivrednoj proizvodnji ili za obezbjeđenje kreditnih sredstava za poljoprivrednu proizvodnju) i daje pravnu zaštitu koncesionaru u vršenju njegovog prava.

Sa stanovišta koncedenta je važno, jer legitimije koncedenta kao davaoca koncesionog prava i daje pravnu zaštitu koncedentu u slučaju rješavanja sporova pred nadležnim sudovima ili drugim arbitražnim organima. Na ovaj način koncedent smanjuje rizik od gubitka sudskih sporova i obaveze eventualne naknade štete.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o održavanju premjera i katastra zemljišta („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 15/10) i Zakona o dopunama Zakona o premjeru i katastru nepokretnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 15/10), stvoren je pravni osnov za upis koncesionog prava u registar nepokretnosti.

Kod većine koncesionara evidentan problem je njihova obaveza o osiguranju usjeva („Marbo“ d.o.o. Laktaši, „Pedibcommerce“ d.o.o. Srbac, „Terra Nova“ d.o.o. Gradiška). Ovaj problem se uglavnom pravda nesrazmjerno visokom premijom osiguranja u odnosu na očekivane prihode i time, da neke osiguravajuće kuće ne žele da ugovaraju ovakav vid osiguranja. Komisija smatra da ovom pitanju treba prići razložno i razumjeti ponašanje koncesionara, iako ono može predstavljati velike rizike za realizaciju ukupnog koncesionog posla.

Za veliki broj koncesionara je postojao problem korištenja poljoprivrednog zemljišta, odnosno njihovog uvođenja u posjed od strane koncedenta, kao faktičke pretpostavke za korištenje predmeta koncesije. Stoga je resorno ministarstvo pristupilo aneksiranju većeg broja ugovora o koncesiji, na osnovu kojeg su se identifikovale katastarske čestice i utvrdile obaveze plaćanja koncesione naknade od momenta uvođenja u posjed koncesionara. („Pedibcommerce“ d.o.o. Srbac, „Terra Nova“ d.o.o. Gradiška, „Poljotemik“ d.o.o. Srbac, „EU farma Naturprodukt“ d.o.o. Prnjavor, „Popovo polje“ d.o.o. Trebinje)

Kontrolom rada koncesionara uočene su određene nepravilnosti, odnosno neizvršavanja ugovornih obaveza, kod koncesionara „MARBO“ d.o.o. Laktaši. Koncesionar je izvršio prenos Ugovora o koncesiji na drugo pravno lice, bez saglasnosti Komisije za koncesije Republike Srpske, suprotno članu 12. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 92/09), kao i suprotno odredbama Pravilnika o postupku i prenosu Ugovora o koncesiji i prenosu vlasničkih prava koncesionara („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 107/09);

Najčešći pojavni oblik je korištenje poljoprivrednog zemljišta od strane savjesnog ili nesavjesnog posjednika i prije zaključenja ugovora o koncesiji. Drugi pojavni oblik je ometanje koncesionara u korištenju predmeta koncesije, nakon zaključenja ugovora o koncesiji. Sa aspekta prvog slučaja teret odgovornosti snosi i koncedent, jer predmet koncesije u momentu zaključenja Ugovora o koncesiji je bio nepodoban i koncedent mora ili predmet koncesije u cjelini učiniti podobnim ili izdvojiti dio za koji postoje pravne smetnje za korištenje. („Tamaris Company“ d.o.o. Banja Luka, „Klaonica i prerada mesa“ a.d. Sokolac) Ovo pitanje je važno razrješiti radi smanjenja rizika od eventualnih sudskih sporova i odštetnih zahtjeva koncesionara. Rješavanje ovog pitanja je u vezi sa pitanjem konstituisanja koncesionog prava u registrima nepokretnosti, o čemu je već bilo riječi.

U izvještajnom periodu od strane kontrolisanih koncesionara ispoštovane su klauzule: o zabrani davanja poljoprivrednog zemljišta u zakup, korištenja predmeta koncesije u svrhu obavljanja koncesione djelatnosti, obavještavanja koncedenta o stanju zasijanih površina, uticaju više sile na obavljanje koncesione djelatnosti, te izvršenim statusnim promjenama unutar pravnog lica, kao subjekta koncesionog odnosa, dok su u nekoliko slučajeva resorno ministarstvo i Komisija upozorili koncesionare da bi davanje zemljišta u zakup ili potkoncesiju dovelo do raskida ugovora.

Komisija za koncesije je u 2010. godini u cilju rješavanja određenih problema iz oblasti koncesija za korištenje poljoprivrednog zemljišta održala nekoliko sastanaka sa predstavnicima opština u cilju upoznavanja predstavnika opština sa politikom dodjele koncesija, kako bi se isti aktivnije mogli uključiti u realizaciju zaključenih ugovora.

U postupku nadzora i kontrole nad radom koncesionara utvrđeno je da postoje koncesionari koji uredno i na vrijeme plaćaju koncesionu naknadu, koncesionari koji neredovno i neblagovremeno vrše ovu obavezu i oni koji ne plaćaju godišnji iznos koncesione naknade. Komisija smatra da su razlozi za ovakvo ponašanje koncesionara uglavnom subjektivne prirode. Jedan broj koncesionara smatra da su oštećeni neuvođenjem u posjed, ometanjem od strane trećih lica u vršenju koncesionog prava ili uticaja vremenskih prilika na korist od poljoprivredne proizvodnje i da treba da budu oslobođeni dijela koncesione naknade srazmjerno uticaju navedenih objektivnih okolnosti.

Komisija je posebnu pažnju obratila na obavezu plaćanja koncesione naknade u navedenom izvještajnom periodu i drugih obaveza iz ugovornog odnosa, od strane pojedinih koncesionara.

Prema evidenciji o uplatama koncesione naknade u Trezoru Ministarstva finansija kao i pregleda uplata po evidenciji Poreske Uprave Republike Srpske u toku 2010. godine, jedan broj koncesionara ne plaća koncesionu naknadu u skladu sa Ugovorom o koncesiji, a to su: „Klaonica i prerada mesa“ a.d. Sokolac, „Milošević promet“ d.o.o. Amajlije-Bijeljina, „Tamaris Company“ d.o.o. Banja Luka, „Farmland“ a.d. Nova Topola, „Prodeks agro“ d.o.o. Gradiška, „Poljotemik“ d.o.o. Srbac, „Maljčić“ d.o.o. Gradiška.

Komisija je obavijestila resorno ministarstvo, Ministarstvo finansija te druge nadležne organe o ovom problemu, kako bi isto moglo preispitati status ovih ugovora o koncesiji, jer neplaćanje koncesione naknade predstavlja osnov za raskid Ugovora o koncesiji, shodno Zakonu o koncesijama i članu 23. Ugovora o koncesiji.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u skladu sa propisanom zakonskom procedurom se koncentrisalo na pripremu i raspisivanje javnih poziva za korištenje poljoprivrednog zemljišta, putem kojih se pozivaju sva zainteresovana pravna lica da dostave ponude za korišćenje poljoprivrednog zemljišta u Republici Srpskoj.

3.5.3. Zaključak iz oblasti koncesija za korištenje poljoprivrednog zemljišta

Komisija za koncesije je u okviru vršenja redovne aktivnosti uočila određene probleme koji opterećuju realizaciju ugovora o koncesiji, čiji predmet je korišćenje poljoprivrednog zemljišta, te u vezi s tim donosi određene zaključke:

- U ovom izvještajnom periodu, kao i ranijim izvještajima najčešći problem u realizaciji koncesionih ugovora je nemogućnost ulaska u posjed poljoprivrednog zemljišta od strane koncesionara. Ovaj problem se manifestuje iz razloga što postoje prava trećih lica na predmetnom zemljištu (pravo korišćenja zemljišta upisano na ime ranijeg korisnika u katastarskom operatu) ili je zemljište uzurpirano od strane neovlaštenih lica (svjesno ili nesvjesno ometanje posjeda).
- Kao što smo i u prethodnim izvještajima isticali potrebno je predmet ugovora, odnosno poljoprivredno zemljište učiniti podobnim za njegovo korišćenje, a to znači da isto bude oslobođeno fizičkih i pravnih smetnji u pogledu njegovog korišćenja. Iako smo svjesni činjenice da u periodu tranzicije u kome fundamentalno mjesto zauzima prestrukturiranje vlasničko-pravnih odnosa postoje mnogi problemi u pogledu konstituisanja i ažuriranja stvarno-pravnih odnosa, ipak smatramo da prilikom zaključenja koncesionih ugovora ne smiju postojati neriješeni, a još manje sporni odnosi, ili oni bar ne mogu biti predmet ugovaranja.
- U ovom izvještajnom periodu učinjen je izvjesni napredak u pogledu naprijed navedenog. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je uvažavajući prijedloge i sugestije Komisije iz prethodnog izvještajnog perioda pokrenulo postupak aneksiranja ugovora. Navedenim aneksima ugovora, početak plaćanja koncesione naknade veže se za momenat uvođenja koncesionara u posjed, kao i plaćanje koncesione naknade na dijelu poljoprivrednog zemljišta na kome je koncesionar uveden u posjed. U tom pogledu smatramo vrlo pozitivnim korake nadležnog ministarstva i sugerišemo da se svi zaključeni ugovori kod kojih postoje ograničenja u pogledu korišćenja predmeta koncesije aneksiraju na isti način.

- U vezi sa upisom koncesionog prava u katastarski operat sugerišemo koncedentu kao ugovornoj strani da dodatno obavijesti koncesionare na ovu zakonsku i ugovornu obavezu. U tom kontekstu potrebno je upoznati koncesionare sa izmjenama i dopunama Zakona o održavanju premjera i katastru zemljišta („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 15/10). Tim zakonom stvorene su pravne pretpostavke da se promjene korisnika poljoprivrednog zemljišta u katastarskom operatu sprovede između ostalog i na osnovu ugovora o koncesiji, što u ranijem zakonu nije bilo predviđeno. Većina koncesionara ili skoro svi koji su podnosili zahtjev za upis koncesionog prava Uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove je njihove zahtjeve odbijala ili čak poništavala već izvršeni upis. Zbog tog negativnog iskustva i nepoznavanja izmjene Zakona o održavanju premjera i katastru zemljišta potrebno je obavijestiti koncesionare i dati im pravna uputstva u pogledu konstituisanja prava korištenja poljoprivrednog zemljišta po osnovu zaključenih ugovora o koncesiji.
- U oblasti koncesija dodijeljenih za korišćenje poljoprivrednog zemljišta kao i u drugim oblastima u kojima su dodijeljene koncesije potrebno je izvršiti analizu realizacije zaključenih ugovora i utvrditi postoje li uslovi za održavanje koncesionih ugovora na snazi.
- Ovdje posebno naglašavamo ugovore kod kojih koncesionari ne koriste predmet ugovora (poljoprivredno zemljište) u svrhu dodijeljene koncesije, ugovore kod kojih se koncesionari duže vrijeme nalaze u stanju finansijske nelikvidnosti ili kod kojih su se stekli uslovi za pokretanje predstečajnog ili stečajnih postupaka, te ugovore kod kojih koncesionari ne plaćaju koncesionu naknadu ili na drugi način grubo krše ugovorne obaveze. Održavanje ovakvih koncesionih ugovora na snazi je nesvrishodno i suprotno definisanim ciljevima dodjele koncesija i realizaciji ukupne politike koncesionarstva u Republici Srpskoj.

4. KONCESIONA NAKNADA

Prema evidenciji o uplatama koncesione naknade u Trezoru Ministarstva finansija, u toku 2010. godine uplaćeno je ukupno **15.064.065,30** KM na ime koncesione naknade za korištenje prirodnih resursa. Ukupna uplata koncesione naknade u 2010.g. manja je za 216,347,70 KM od uplate u 2009.godini.

Uplaćena koncesiona naknada po određenim oblastima iznosi kako slijedi:

- Oblast mineralnih resursa	12.746.890,78	KM
- Poljoprivredna oblast	639.624,60	KM
- Oblast energetike	1.177.549,92	KM
- Priređivanje igara na sreću	500.000,00	KM

Razlog za manju uplatu koncesione naknade u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu može se opravdati smanjenom privrednom aktivnošću, posljedicama globalne ekonomske krize i drugim razlozima koji se ne odnose samo na aktivnosti u oblasti koncesija.

Komisija je analizirala Bilanse uspjeha Koncesionara na dan 31.12.2010. godine, koje dobija od strane Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF-a), kako bi utvrdila tačnost iznosa uplata pojedinačnih koncesionih naknada, sprovodi redovne kontrole koncesionara na terenu i u stalnom je kontaktu sa Poreskom upravom i Republičkom upravom za inspeksijske poslove Republike Srpske.

5. BUDŽET

5.1. Finansijski prihodi, troškovi i rashodi Komisije za koncesije Republike Srpske

Članom 15. Zakona o koncesijama, utvrđeno je da se sredstva za rad Komisije osiguravaju isključivo iz sredstava budžeta Republike Srpske. Za 2010. godinu u Budžetu Republike Srpske za rad Komisije je bilo obezbijeđeno 670.000,00 KM i 50.000,00 dodatnih sredstava iz Sekretarijata Vlade Republike Srpske, te su ukupna sredstva za finansiranje Komisije u 2010.g. iznosila 720.000,00 KM, kao poseban grant pri Republičkom Sekretarijatu Vlade Republike Srpske.

Komisija za koncesije je imala i neporeske prihode u 2010. godini i to:

- Prihodi od kamata	783,00 KM
- <u>Prihodi od osiguranja</u>	<u>147,07 KM</u>
Ukupni neporeski prihodi su	931,00 KM

U 2010. godini iz odobrenih budžetskih sredstava, prenesenih sredstava sa Žiro-računa iz 2009.g., neporeskih prihoda, Komisija je isplatila neto plate, poreze i doprinose, platila materijalne troškove i nabavku jednog dijela opreme.

5.1.1. STALNA IMOVINA KOMISIJE ZA KONCESIJE

U toku 2010.g. iz sopstvenih izvora nabavljeno je i plaćeno opreme u iznosu od 18.284,98 KM i to:

- Kancelarijski namještaj	395,45 KM
- Kompjuterska oprema	3.010,65 KM
- Prevozno sredstvo	13.088,77 KM (uplaćeni dio)
- <u>Ugrađena oprema</u>	<u>890,11 KM</u>
Ukupno	18.284,98 KM

Stvarna nabavka vozila iznosila je 57.135,99 KM, a plaćeno je 13.988,77 KM, te će se razlika od 43.147,22 KM platiti u narednom periodu, a knjižena je kao dugoročna obaveza.

Struktura Stalne imovine Komisije na dan 31.12.2010.g. po nabavnim vrijednostima je sljedeća:

- Kancelarijski namještaj	27.492,17 KM
- Informatička oprema	35.952,71 KM
- Oprema za prenos podataka	10.895,80 KM
- Kancelarijske mašine	6.133,51 KM
- Ostala oprema	1.604,16 KM
- Prevozna sredstva	148.005,57 KM
- Fotografska oprema	1.909,65 KM
- Ugrađena oprema	12.657,10 KM
Ukupno (nabavna vrijednost)	244.650,67 KM
Ukupna ispravka vrijed. – Amortiz.	123.480,79 KM
Ukupno osnovna sredstva (sadašnja vrijed.)	121.169,88 KM

5.2. Plate i naknade troškova zaposlenih

Troškovi plata i naknada troškova za finansiranje zaposlenih u 2010. godini, obračunati su na osnovu Pravilnika o platama i naknadama zaposlenih u Komisiji za koncesije Republike Srpske, na koji je Vlada Republike Srpske dala saglasnost, ukupno iznose 539.196,51 KM.

5.2.1. Struktura plata i naknada

Struktura plata i naknada :

- Neto plate	347.606,25	KM
- Porezi na plate	26.596,14	KM
- <u>Doprinosi na plate</u>	<u>164.994,12</u>	<u>KM</u>
Ukupno	539.994,12	KM

Pojedinačne plate kao i prosječne plate su manje nego u 2009. godini, iako su ukupna izdvajanja veća, iz razloga povećanog broja zaposlenih radnika. Naime u 2010.g. broj zaposlenih radnika je 13 (trinaest), a 2009. godine je bio 10 (deset).

Osim plata, poreza i doprinosa za stalno zaposlene, vršeno je plaćanje na osnovu ugovora za privremeno angažovanje lica, kao i naknade za prevoz zaposlenih.

Ukupna plaćanja za navedene namjene iznosila su:

- Prevoz radnika	9.081,00	KM
- Ugovori o privremenim poslovima	12.700,00	KM
- <u>Pomoć porodici za smrt radnika</u>	<u>3.930,00</u>	<u>KM</u>
Ukupno	25.711,00	KM
- Porezi i doprinosi po ovom osnovu su	1.150,90	KM

5.2.2. Troškovi materijala i usluga

Troškovi materijala i usluga u 2010.g. iznosili su 179.657,00 KM.

Struktura troškova i usluga u 2010.g. je iznosila:

- Putni troškovi	40.019,00	KM
- Komunalne usluge	24.088,00	KM
- Troškovi materijala	11.111,00	KM
- Troškovi prevoza i goriva	28.453,00	KM
- Troškovi zakupa	6.449,00	KM
- Troškovi održavanja	41.746,00	KM
- Troškovi osig. i platnog prometa	5.689,00	KM
- Troškovi ugovorenih usluga	22.102,00	KM

Ukupni troškovi su skoro na istom nivou kao i 2008., 2009. godine (odnosno veći su za 6%), Ukupni troškovi se odnose na dnevnice, smještaj, kancelarijski materijal, troškove goriva, održavanje i komunikaciono-telefonske troškove.

5.2.3. Godišnji Izvještaj o izvršenju budžeta

Kao što je navedeno u 2010.g. Komisija je finansirana iz budžetskih sredstava u iznosu od 720.000,00 KM, odnosno budžetski prihodi po tom osnovu su 720.000,00 KM, kao i neporeski prihodi od 931,00 KM.

U bilansu uspjeha iskazan je manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 24.433,00 KM. Kada se na taj iznos doda PS Žiro-računa i blagajne 01.01.2010. godine od 56.489,00 KM dobije se iznos od 30.056,00 KM. Kada se od tako dobijenog iznosa odbiju sredstva izdvojena za nabavku osnovnih sredstava od 18.285,00 KM i dodaju ukalkulisane plate radnika za dvanaesti mjesec 2010. godine u iznosu od 44.832,00 KM, dobije se iznos od 56.603,00 KM, a što odgovara rezultatu iskazanom u bilansu stanja.

Plate Predsjednika, Zamjenika predsjednika, članova i ostalih zaposlenih u Komisiji za koncesije Republike Srpske isplaćuju se u skladu sa Pravilnikom o platama i naknadama članova i zaposlenih u Komisiji („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 83/08), na koji je Vlada Republike Srpske dala svoju saglasnost. Komisija za koncesije je ispoštovala preporuke o umanjenju plata za 2010. godinu i 2011. godinu.

Finansijski izvještaji Komisije su sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu, odredbama Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i Uputstvom o izradi godišnjeg obračuna budžeta i fondova za 2010.g.

Finansijsko poslovanje Komisije za koncesije je bilo i predmet revizije od strane Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske .

U toku obračunskog perioda od 01.01.2010.g. do 31.12.2010.g. primjenjeni su Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor, kao i propisi iz oblasti poreske regulative, kao i razni propisi i uputstva kojima se uređuje ova oblast.

Finansijski izvještaji sa pratećom dokumentacijom, kao i potrebni izvještaji i informacije dostavljeni su u zakonskim rokovima nadležnim organima Republike Srpske.

Komisija za koncesije u poslednje 4 (četiri) fiskalne godine je imala finansijski grant u skoro identičnom iznosu.

Godišnji obračun Komisije za 2010. godinu sa bilansom stanja, bilansom uspjeha, bilansom novčanih tokova, Izvještaj o izvršenju budžeta sa podacima o obračunatim platama, porezima i doprinosima, Izvještaj o kapitalnim troškovima i finansiranju je dostavljen Ministarstvu finansija Republike Srpske, sektor Trezor u predviđenom roku, odnosno 15.02.2011. godine.

Finansiranje Komisije za 2011. godinu uvršteno je u budžet Republike Srpske za 2011. godinu, kao grant Komisije u okviru Generalnog sekretarijata Vlade Republike Srpske u iznosu od 720.000,00 KM.

6. OSTALE AKTIVNOSTI KOMISIJE ZA KONCESIJE REPUBLIKE SRPSKE

6.1. Saradnja sa domaćim tijelima i institucijama u BiH-značajniji poslovi, zadaci i aktivnosti Komisije za koncesije Republike Srpske

Komisija je u svom radu ostvarila saradnju sa velikim brojem nadležnih institucija, prije svega sa resornim ministarstvima u Vladi Republike Srpske i stručnim tijelima i službama Narodne skupštine Republike Srpske, kao i sa rukovodećim organima u mnogim opštinama.

Održan je i veliki broj sastanaka sa domaćim i stranim investitorima, koncesionarima i potencijalnim koncesionarima, na kojima je od strane predstavnika Komisije pružena stručna i administrativna podrška u pogledu njihovih aktivnosti na realizaciji koncesionih ugovora i kod priprema ponuda za dodjelu koncesije. Takođe je često Komisija pružala i savjetodavnu pomoć na provođenju Zakona o koncesijama.

Aktivnosti, poslovi i zadaci na kojima se Komisija posebno angažovala tokom 2010. godine prije svega su:

- Komisija je intenzivno sarađivala sa Glavnom službom za reviziju javnog sektora Republike Srpske, tokom izrade analize učinka u realizaciji koncesija za izgradnju malih hidroelektrana. Tokom rada Glavne službe za reviziju, Komisija je predstavnicima iste omogućila uvid u svu zahtijevanu dokumentaciju, te dala pojašnjenja u vezi traženih informacija;
- Saradnja sa resornim ministarstvima na pripremi Informacije o realizaciji ugovora o koncesiji;
- Saradnja sa Ministarstvom industrije, energetike i rudarstva na kontroli realizacije ugovora o koncesijama iz oblasti malih hidroelektrana i oblasti mineralnih resursa;
- Saradnja sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede iz oblasti korištenja poljoprivrednog zemljišta;
- Saradnja sa Ministarstvom finansija oko dodjele koncesija iz oblasti igara na sreću, kao i praćenja uplate koncesionih naknada u Budžet Republike Srpske;

- Saradnja sa institucijama Bosne i Hercegovine, Komisije za koncesije Bosne i Hercegovine i Komisije za koncesije Federacije Bosne i Hercegovine, oko razmjene prakse, aktivnosti na zakonskoj regulativi i usaglašavanju koncesionih projekata;
- Učešće predstavnika Komisije u Radnoj grupi za definisanje mogućnosti izgradnje malih hidroelektrana u Nacionalnom parku Sutjeska;
- Učešće predstavnika Komisije za koncesije u etapnim prezentacijama Strategije razvoja energetike Republike Srpske, kao i učešće u javnoj raspravi u pomenutoj Strategiji;

6.2. Saradnja sa međunarodnim institucijama i organizacijama

Komisija je u svom radu saradivala sa međunarodnim organizacijama kao što su: Svjetska banka, delegacija Evropske Komisije Bosne i Hercegovine, Evropska banka za obnovu i razvoj, Kancelarija OHR-a u Banja Luci, ambasade evropskih zemalja. U svim ovim kontaktima je razmjenjivano iskustvo i znanje vezano za provođenje koncesione politike.

Članovi i zaposleni u Komisiji za koncesije su učestvovali na prezentacijama koje su organizovale Svjetska banka i austrijska ambasada, vezano za korišćenje obnovljive energije u Republici Srpskoj.

Zaposleni u Komisiji su takođe prisustvovali godišnjem seminaru i radionici na nivou Evropske Unije održanom u Beču, Austrija, a u vezi sa implementacijom Javno - privatnog partnerstva .

Predavanja su održali eminentni stručnjaci iz oblasti Javno-privatnog partnerstva koji rade u Holandiji, Engleskoj i Mađarskoj.

Seminar i radionica su akcentirali na sljedeće bitne faktore:

- Kritične faktore kod same primjene Javno-privatnog partnerstva;
- Procjene rizika;
- Strategiju Javno-privatnog partnerstva i
- Implementaciju procijenjenog rizika tokom čitavog procesa trajanja projekta.

7. ZAKLJUČAK

Sumirajući podatke iz Izveštaja, a u cilju unapređenja koncesione politike u Republici Srpskoj i stvaranju pretpostavki za nova koncesiona ulaganja, Komisija je usvojila sljedeće zaključke:

1. Komisija smatra da svi subjekti koncesionih odnosa treba da se angažuju na unapređenju poslova dodjele koncesija, a naročito na dosljednoj primjeni zakona, Dokumenta o politici dodjele koncesija, kao i podzakonskih akata kojima se regulišu koncesioni odnosi u Republici Srpskoj.
2. U narednom periodu potrebno je preduzeti zakonodavne aktivnosti na poboljšanju i unapređenju zakona i drugih propisa, kojima se reguliše oblast koncesija, a prije svega kroz donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama ili donošenjem novog Zakona o koncesijama, te inovirati Dokument o politici dodjele koncesija.
3. U rješavanju koncesionih odnosa svoju primjenu imaju i drugi zakoni komplementarni sa Zakonom o koncesijama, a koji ponekad sprečavaju ili usporavaju postupak dodjele koncesija. Zato Komisija smatra da je potrebno izvršiti harmonizaciju zakonskih propisa, koji se primjenjuju u postupku dodjele koncesija, a prije svega harmonizaciju sa Zakonom o rudarstvu, Zakonom o uređenju prostora i građenju, Zakonom o vodama, Zakonom o poljoprivrednom zemljištu, Zakonom o šumama, Zakonom o zaštiti životne sredine i sl.

4. Komisija smatra da je potrebno veće angažovanje Republičke uprave za inspekcijske poslove, odnosno nadležnih inspekcija u cilju sprečavanja nelegalne eksploatacije predmeta koncesije, zloupotrebe zakona i zaključenih ugovora o koncesijama. (rudarske inspekcije, vodne inspekcije, poljoprivredne inspekcije, urbanističko-građevinsko-ekološke inspekcije i dr.)
5. Potrebno je da Ministarstvo finansija preko Poreske uprave kroz redovne kontrole, kao i specijalne kontrole izvrši inspekcijsku kontrolu visine i načina uplate koncesionih naknada. Mišljenja smo da bi u budućim kontrolama rada koncesionara, trebali zajedno učestvovati predstavnici Komisije, Inspektorata i Poreske uprave Republike Srpske.
6. Komisija smatra da bi u narednom periodu koncesionu djelatnost trebalo proširiti na oblasti koje do sada nisu bile zastupljene u procesu dodjele koncesija, odnosno predmete koncesija definisane odredbom člana 4. Zakona o koncesijama Republike Srpske i Dokumentom o politici dodjele koncesija, na koji je Narodna Skupština Republike Srpske dala saglasnost.
7. U skladu sa Uputstvom o procjeni postojanja javnog interesa Komisija smatra da je neophodna veća koordinacija sa jedinicama lokalne samouprave u cilju efikasnijeg vođenja postupka dodjele koncesija u Republici Srpskoj.
Skrećemo pažnju da u najvećem broju slučajeva jedinice lokalne samouprave nisu zadovoljne načinom raspodjele koncesione naknade između budžeta Republike i budžeta opštine, na način kako je to regulisano Zakonom o budžetskom sistemu, pa je donekle jasan njihov otpor prema politici dodjele koncesija.

Aktivnosti Komisije iskazane u Izvještaju o radu za 2010.godinu u potpunosti afirmišu rad Komisije i njenu ulogu u složenom sistemu dodjele koncesija, a naročito u sprovođenju Zakona o koncesijama i Dokumenta o politici dodjele koncesija.

Komisija smatra da će u saradnji sa Vladom Republike Srpske i Narodnom Skupštinom Republike Srpske rad u oblasti koncesionarstva u narednom periodu biti unaprijeđen, te Komisija predlaže Vladi Republike Srpske da Izvještaj o radu za period 01.01.2010. do 31.12.2010. godine razmotri i uputi Narodnoj Skupštini Republike Srpske na usvajanje.

Predsjednik Komisije

Predrag Aškračić

Broj: 01-232/11

Datum: 20.04.2011.godine